

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 1 – januari 2015

Vooruitblik lezing 15 januari in het Regionaal Archief Tilburg door Johan Hendriks over 'Zichtbare voorouders; begravingen onder heuvels vanaf de Neanderthalers tot in de vroege middeleeuwen'

Ons lid Johan Hendriks, archeoloog, zal voor het eerst in ons nieuwe onderkomen een lezing gaan geven. Het is een overzicht van begravingen vanaf de Neanderthalers, zo'n 60.000 jaar geleden tot in de vroege middeleeuwen. Zolang mensen nog rondzwierven als jagers en verzamelaars waren er nog geen vaste plekken voor hun dierbaren. Ze werden bijvoorbeeld in holen en grotten begraven.

We weten meer over begrafenispraktijken vanaf het moment dat de jagers overgingen op landbouw en veeteelt. In West-Europa is dat ongeveer 7500 jaar geleden. Wat als eerste opvalt is dat men de overledenen niet "kwijt" wilde, maar dicht in de buurt. En ten tweede dat de plek waar zij waren bijgezet echte markeringen in het landschap waren. Er werden heuvels op de begravingen opgeworpen en vaak was dat al op een heuvel.

De constructie van het graf varieerde naar gelang tijd, regio en voorhanden materialen.

In Noord-Nederland waren dat grote zwerfkeien, in Bretagne, Groot-Brittannië en Ierland door het opwerpen van tienduizenden stenen en elders door het opwerpen van zand- of kleilichamen. Soms ook langs prehistorische wegen. In de bronstijd werden de graven weer wat kleiner omdat crematies in zwang kwamen. Allengs werden er ook rijkere giften mee in het graf gegeven.

De Romeinen begroeven hun crematies vaak onder grafheuvels, maar zij kende ook andere vormen zoals grafpijlers en sarcofagen. In de vijfde eeuw kwamen hier de lijkbegraafingen weer terug onder grafheuvels.

Ook werden de dierbaren in uitgeholde boomstammen of getimmerde houten kisten begraven. Grafgiften toonde de aandacht voor de overledenen. Gelukkig zijn deze grafgiften vaak bewaard gebleven en zeggen ze ons nog iets over de overledene. Met het begraven in kerken en kerkhoven verdwenen niet alleen de grafgiften maar ook de grafheuvels.

De nieuwe christelijke tijd was aangebroken.

Terugblik lezingavond op 18 december over kerstgroepen en Drie Koningen.

Er was een goede opkomst en Peter van Diemer begon met het verhaal over zijn kerstgroep verzameling.

Hoewel Peter een protestantse opvoeding heeft gehad raakte hij toch geïnteresseerd en kocht in 1982 zijn eerste kerstgroep. Daarna rolde hij langzaam in het verzamelen.

Zijn verzamelaarsvereniging heeft 160 leden.

Hij demonstreerde ons op zijn PC een programma waarin allerlei sorteringen gemaakt konden worden naar de afbeeldingen. Zo konden b.v. het jaar van aanschaf, maker en land van herkomst ingevoerd worden zoals Brazilië en Indonesië.

Ida Diemer vertelde de geschiedenis van de kerstgroep. De echte grondlegger was Franciscus en via hem kwamen er ook de (levende) dieren bij. Een afbeelding daarvan uit 1289 is in Rome nog steeds te bewonderen. In Nederland begint de geschiedenis in de 16 de eeuw en ook daarvan is in een Weerts museum nog een afbeelding te zien. De figuren in de kerstgroep zijn altijd Maria, Josef en het kindje Jezus met daarbij de os en de ezel en eventueel andere dieren. Ook Balthasar, Casper en Melchior met hun gaven goud, wierook en mirre horen bij de kerstgroep, hoewel dat niet duidelijk in de bijbel staat. Een eventueel vierde koning zou zijn toegevoegd na de ontdekking van het nieuwe werelddeel Amerika. Via Italië heeft deze traditie zich over de hele wereld verspreid. Verschillende symbolen komen steeds terug zoals het ei (nieuw leven), de haan (kondigt de dagenraad aan, komst van Jezus, maar staat ook voor verraad na 3x kraaien) en de levensboom. In Duitsland en Oostenrijk worden kerstgroepen niet gekocht maar gemaakt. Daar worden cursussen voor gegeven. Het applaus was verdiend.

Els Snels gaf nog aan dat er een reis naar de Driekoningententoonstelling in Keulen op stapel staat op woensdag 21 januari, opgeven tot uiterlijk 9 januari (opgeschoven datum). Verder hoopte zij dat er veel mensen aanwezig zouden zijn tijdens de Eerste Driekoningenlezing op 4 januari om 10.30 u in de Hasseltse Kapel.

Henk Veltmeijer hield daarna een korte toespraak over het 45 jarig bestaan van de vereniging. Elk aanwezig lid kreeg als aandenken een pen met inscriptie, die ook aan de andere leden thuisbezorgd zal gaan worden.

Daarna kreeg de inmiddels gearriveerde wethouder van monumenten, Mario Jacobs, het eerste boek uitgereikt uit handen van Ad van Eijck. Dat boek is een bundeling van de eerste honderd moNumenten van de week rubriek uit het Stadsnieuws. Gelukkig was het (letterlijk) eerste boek, met behulp van de drukker Gianotten, nog net op tijd klaar. Tijdens het uitreiken sprak Ad de hoop uit dat er in een volgend boek nieuwe moNumenten zouden staan, die toegevoegd zijn aan de gemeentelijke monumentenlijst. Wethouder Jacobs prees de rubriek die hij steeds afwisselend vond en dat die het verhaal van het monument (en dus van Tilburg) vertelde.

Hij beloofde zich in te zetten om de gemeentelijke monumentenlijst uit te breiden.

Zo eindigde deze laatste lezingavond bij Boerke Mutsaers waarbij de voorzitter eenieder gezellige kerstdagen en een fijne jaarwisseling toewenste.

Het boek 'MoNumenten in Tilburg 1-100' is te koop op de lezingenavonden en bij boekhandel Livius en Gianotten-Mutsaers !

PARKEREN BIJ HET REGIONAAL ARCHIEF TILBURG

Beste heemkundigen, Donderdag 15 januari wordt onze (eerste) lezing gehouden in het Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75 te Tilburg. Zoals elders in de stad, is het ook hier problematisch parkeren. U wordt aangeraden om (zoals eerder al verwoord in ons mededelingenblad van juni en december) zoveel als mogelijk gebruik te maken van de fiets, carpoolen, openbaar vervoer of als u met de auto komt, van de parkeergelegenheden in de directe omgeving van het RAT. Voor de oudere leden die moeite hebben om van voornoemde opties gebruik te maken, is er een beperkte parkeergelegenheid bij het archief. Verder hebben wij toestemming gekregen van de eigenaar van het "Duvelhok", St. Josephstraat 133, om tegen een kleine vergoeding, voor bedoelde leden gebruik te mogen maken van hun parkeerterrein. De poort van bedoelde locatie zal vanaf 19.30 uur tot aan het eind van de lezing geopend zijn.

Wij zijn daar uiteraard erg gelukkig mee. Tot ziens op 15 januari!

Het bestuur.

WIE GAAT ER MET ONS MEE OP WOENSDAG 21 JANUARI ?

Naar de tentoonstelling Die Heiligen Drei Könige in Keulen.

In Keulen gaan we naar de tentoonstelling in het Schnütgen Museum met topstukken uit de hele wereld, inclusief rondleiding. We hebben ook nog tijd om in de Dom van Keulen de gouden schrijn met de relieken van de Drie Koningen te bewonderen.

Busreis, entree museum en rondleiding kost u 45 euro pp. Dit in tegenstelling met 60 en 95 euro op andere plaatsen.

We gaan op woensdag 21 januari vanaf half acht van Boerke Mutsaers en zijn rond acht uur weer terug.

U kunt zich opgeven tot uiterlijk vrijdag 9 januari!

Bij minder dan 25 deelnemers wordt de reis te duur en wordt deze afgelast.

Opgeven:

Via mail: e.snels@home.nl

Via telefoon: E. Snels: 06-22746768

Via formulier op de website of in het AT van vorige maand.

Zie bij Driekoningen: www.heemkundekringtilburg.nl

Het formulier kunt u mailen, per post verzenden of afgeven bij onze secretaris dhr. Jan Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE Tilburg.

Natuurlijk hoop ik op voldoende deelname.

De mensen die al zijn geweest zijn allemaal enthousiast!

Els Snels ; Bestuurslid Heemkundekring Tilborch

De Dom van Keulen is zo groot dankzij de Drie Koningen!

In de Bijbel wordt niet veel geschreven over de Drie Wijzen of Koningen. Alleen in het evangelie van Mattheüs wordt melding gemaakt van hun komst naar Bethlehem. In het Bijbelboek wordt niet vermeld hoeveel Wijzen er precies naar Bethlehem kwamen, maar volgens de meeste legendes waren het er drie. Binnen het Westers christendom werden deze drie wijzen bekend onder de namen Caspar, Melchior en Balthasar. Volgens Marco Polo zouden ze in een Perzische stad zijn begraven.

Sint-Helena van Constantinopel (ca. 248-329), de moeder van de Romeinse keizer Constantijn de Grote, bekeerde zich in het jaar 312 tot het christendom. Enkele jaren later reisde ze door Palestina waar ze verschillende heilige plaatsen bezocht.

Helena bracht de vermeende stoffelijke resten van de Drie Wijzen over naar Constantinopel. In het jaar 344 werden deze relieken aan de stad Milan geschonken. Eeuwenlang bevonden de relieken zich in die stad. Ze werden er lange tijd vereerd maar raakten na enige tijd in de vergetelheid.

De Milanezen verborgen de relieken uit angst voor binnenvallende Goten en Hunnen onder de

grond van een kerk. Pas halverwege de twaalfde eeuw doken de relieken weer op. Al snel moesten ze weer verstopt worden. De stad werd namelijk belegerd door keizer Frederik Barbarossa. De relieken kregen een plek in de klokkentoren van de San Giorgio al Palazzo. De stad werd in 1162 ingenomen door Frederik Barbarossa en de relieken werden al snel gevonden. Twee jaar later werden de relieken van de Drie Wijzen in opdracht van de Keulse aartsbisschop Rainald von Dassel (1114-1167) overgebracht naar Keulen. De relieken kregen een plek in de Oude Dom. Door de aanwezigheid van de relieken trok Keulen vanaf dat moment grote hoeveelheden pelgrims.

Tussen 1190 en 1220 werkten verschillende kunstenaars aan de schrijn waarin de relikwieën bewaard konden worden. De schrijn werd gemaakt in de werkplaats van de beroemde romaanse edelsmid Nicolaas van Verdun (ca. 1130-1205). De zogenaamde Driekoningenschrijn is de grootste middeleeuwse reliekschrijn en bevat meer dan duizend edelstenen.

Vanwege de aanwezigheid van de Relikwieën van de Drie Wijzen groeide de kathedraal in Keulen uit tot een van de belangrijkste pelgrimskerken van Europa. Door de enorme toestroom van bezoekers en de statuur van de Oude Dom, werd in 1225 besloten dat er een grotere kathedraal moet komen. Het zou nog eeuwen duren voordat die nieuwe wereldberoemde Dom van Keulen werd voltooid.

De stad Milaan heeft in de loop der eeuwen verschillende keren geprobeerd de relieken weer in bezit te krijgen. Tevergeefs. De Relikwieën van de Drie Wijzen bevinden zich nog altijd in de grootste kathedraal van Duitsland: de Dom van Keulen. De schrijn staat achter het hoofdaltaar in het koor. De schrijn is op 20 juli 1864 voor het laatst geopend. Er werden enkele munten in gevonden met daarop de beeltenis van Filips I van Heinsberg (1130-1191). Ook vond men in de schrijn een groot aantal beenderen. Onderzoek wees toen uit dat het om beenderen van drie mannen ging: een persoon van 12 jaar, een man van 25 en een man van ongeveer 50. Na het onderzoek werden de beenderen in zijde gewikkeld en teruggeplaatst in de schrijn.

In 2014 was het 850 jaar geleden dat de relieken van de Drie Koningen naar Keulen werden gebracht. Dit werd gevierd met erediensten en er is nog enkele weken een tentoonstelling met topstukken van over de hele wereld. E. Snels, januari 2015.

MONUMENTENBERICHTEN.

Op 5 december had het geplande gesprek plaats tussen PNET (het wederopbouw-samenwerkingsverband) en wethouder de Ridder met architect Rosier van het nieuwe ontwerp Stads Kantoor 1. Het bleek al snel dat we het niet eens zouden worden. Er werd ons wel aangeboden een wensenlijstje in te dienen om het nieuwe ontwerp wat aan te passen. Maar wij wilden eerst een cultuur-historisch onderzoek naar de waarde van dit Stads Kantoor (Zwarte doos) in het wederopbouw stadshart van Tilburg, voor het tot het betonskelet gestript zou gaan worden. In de raadsvergadering van 15 december werd er een motie met algemene stemmen aangenomen die dit onderzoek ook vroeg.

Op 22 december is de projectgroep voor het onderwerp stadskantoor uitgebreid tot een bredere "Klankbordgroep Stads Kantoor 1" die de ontwikkelingen rond dit Stads Kantoor op de voet wil gaan volgen. Er is al een brief naar de wethouder gestuurd met het verzoek voor nader overleg.

"Het bestuur wenst u allen een voorspoedig en vooral gezond Nieuwjaar toe".

2015 lezingen op : 15/1, 19/2, 19/3, 16/4, 21/5 en 18/6

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 2 – februari 2015

Vooruitblik op de jaarvergadering en lezing 19 februari in het Regionaal Archief Tilburg

Na de jaarvergadering zullen de schrijvers van het boek "moNumenten in Tilburg 1-100" vertellen over het waarom van dit boek, de ontwikkelingen tijdens het schrijven en de bijzondere omstandigheden bij enkele van de beschreven moNumenten.

Het boek zal dan ook weer te koop zijn.

Verzoek:

1. **De contributie over 2015 nog niet betalen. Meer informatie volgt na de jaarvergadering, in het volgende mededelingenblad.**
2. **De film over de Tilburger Sjef van Dongen wordt in maart bij ons vertoond, dus u hoeft deze niet in de NWE Vorst in februari te bezoeken.**

OPROEP TEXTIELPLEIN TILBURG

Heemkundekring Tilborch laat zien we ze is en wat ze doet door bijvoorbeeld initiatieven van wijken in Tilburg te ondersteunen.

Textielplein Tilburg organiseert tijdens de Museumweek op 19 april een Museumdag Textielplein. We spraken hierover met Saskia Dellevoet van Textielplein Tilburg en Petra Robben van Stadsmuseum Tilburg.

De vraag is: Wie kan er interessante zaken vertellen over de straatnamen van de Textielbuurt?

Doe mee! Ga naar de site en Facebook van www.textielpleintilburg.nl en meld u aan! Nieuwsgierig naar de activiteiten van Textielplein Tilburg?

Kijk op www.textielpleintilburg.nl

Werkgroep: Ledenwerving

AGENDA JAARVERGADERING

Beste Heemkundeleden.

Zoals gewoonlijk zal op 19 februari a.s. weer de Algemene Ledenvergadering worden gehouden, tijdens welke vergadering o.a. de contributie voor 2015 zal worden vastgesteld.

Agenda:

- a. Opening en woord van welkom door de voorzitter.
Mutaties ledenbestand.
- b. Goedkeuring notulen Algemene Ledenvergadering van 20 februari 2014.
- c. Ingekomen stukken en mededelingen.
- d. Jaarverslag bestuursactiviteiten over 2014.
- e. Financieel overzicht over 2014.
- f. Verklaring kascontrolecommissie (mevr. T. Klaasen en dhr. C. Libregts).
- g. Benoeming kascontrolecommissie voor 2015.
- h. Vaststelling begroting en contributie voor 2015.
- i. Overzicht bezittingen.
- j. Bestuursverkiezingen (aftredend zijn Henk Veltmeijer en Ad van Eijck. Zij stellen zich wederom beschikbaar voor het bestuur).
- k. Beleid voor 2015.
- l. Aantrekken van vrijwilligers.
- m. Ledenwervingsplan.
- n. Wat verder ter tafel komt.
- o. Sluiting

Teneinde deze vergadering wat soepel te laten verlopen zullen de notulen van 20-2-2014, jaarverslag bestuursactiviteiten, financieel overzicht over 2014, verklaring kascontrolecommissie, overzicht bezittingen en beleid voor 2015, naast het gegeven dat zij digitaal te raadplegen zijn, ter inzage liggen vòòr de vergadering.
Het bestuur.

Terugblik lezingavond op 15 januari

Op boeiende wijze gaf de veelzijdige archeoloog drs. Johan Hendriks een uiteenzetting over de eeuwenoude begraafcultuur in de regio en de tastbare relictten die hier vandaag de dag nog van aanwezig zijn. Midden-Brabant kent een rijke geschiedenis, maar ook een oude grafcultuur. Zo zijn er verschillende grafheuvels gevonden die getuigen van bewoning in de vroege Bronstijd.

Neanderthalers zijn de eerste mensen van wie we weten dat ze hun overledenen begroeven. Ongeveer 60.000 jaar geleden gaven ze zelfs bloemen mee in het graf. We weten meer over begrafenispraktijken vanaf het moment dat de jagers overgingen op landbouw en veeteelt. In West-Europa is dat ongeveer 7500 jaar geleden. Wat als eerste opvalt, is dat men de overledenen niet 'kwijt' wilde, maar dicht in de buurt wilde houden. En ten tweede dat de plekken waar zij werden bijgezet echte markeringen in het landschap waren.

De constructie van het graf varieerde naar gelang de tijd, regio en voorhanden zijnde materiaal. In Noord-Nederland waren dat grote zwerfkeien. In Bretagne, Groot-Brittannië en Ierland werden tienduizenden stenen opgeworpen en elders gebruikte men zand- of kleilichamen. Soms ook langs prehistorische wegen. In de bronstijd werden de graven weer kleiner, omdat crematies in zwang kwamen. Uit die tijd zijn ook graven bekend in de nabijheid van Alphen. De Romeinen begroeven hun crematies vaak onder grafheuvels, maar zij kenden ook andere vormen, zoals grafpijlers en sarcofagen. In de vijfde eeuw kwamen hier de lijkbegroefingen weer terug onder grafheuvels. Ook werden de dierbaren in uitgeholde boomstammen of getimmerde houten kisten begraven.

Met het begraven in kerken en op kerkhoven verdwenen niet alleen de grafgiften maar ook de grafheuvels. De nieuwe christelijke tijd was aangebroken.

Terugblik op de excursie naar de Dom van Keulen en Die Heiligen Drei Könige in het Schnütgen Museum op 21 januari.

Met 26 mensen hebben we genoten van de tentoonstelling in het museum en van de Reliekschrijn in de Dom van Keulen. Het was werkelijk prachtig!

Heel tevreden kijkt iedereen terug op een dag die 's morgens al om half acht begon bij Boerke Mutsaers. Een dag met een comfortabele bus en een deskundige chauffeur, het weer dat zeker meewerkte en een geweldige gids in het museum.

Fijn om met zoveel plezierige mensen op stap te zijn waarbij ieder de mogelijkheid had om "het eigen plan te trekken" maar waar ook rekening met elkaar werd gehouden.

Een waardige afsluiting van een erg goed Driekoningenperiode van december 2014 tot en met januari 2015.

Els Snels Voorzitter Werkgroep 3KZ Midden Brabant

Rondleiding Brabant-Collectie UvT op woensdag 4 maart

U bent uitgenodigd door de nieuwe conservator van de Brabant-Collectie van de UvT op woensdag 4 maart om 14.00 uur.

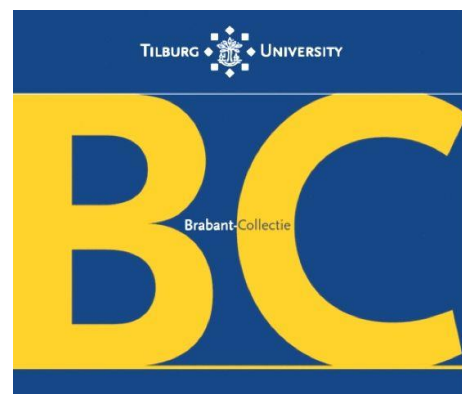
De Brabant-Collectie is een rijk gevarieerde en zeer complete verzameling over heden en verleden van Noord-Brabant.

De collectie bestaat uit een grote hoeveelheid boeken, tijdschriften, handschriften, kaarten, prenten, prentbriefkaarten en foto's.

Ook kranten en brieven vormen een deel van het bezit.

Iedereen kan gebruik maken van de Brabant-Collectie. De collectie is de grootste in haar soort en wordt voortdurend uitgebreid:

in principe wordt alles wat verschijnt over de historie van Brabant en van Brabantse auteurs aangeschaft.

Kijk voor meer informatie op: www.brabantcollectie.nl en op [Weblog Brabant-Collectie.webloc](http://Weblog%20Brabant-Collectie.webloc)

Deze excursie is geheel gratis. U komt op eigen gelegenheid om 13.45 uur bijeen op de parkeerplaats UvT Warandelaan. Vandaar uit wandelen wij dan naar de balie van de LIS Service Desk in de universiteitsbibliotheek (Library Building)

Als u meegaat dan moet u zich WEL schriftelijk melden vóór 25 februari 2015 bij Secretaris Jan Rossou Acaciastraat 19 te 5038 HE Tilburg of per email bij Ad van Eijck

(advaneijck@hotmail.com). De Uvt moet e.e.a. tijdig weten i.v.m. het aantal rondleiders !

Het wordt weer zoals vanouds een gezellige en leerzame middag. Ga er heen, het is beslist de moeite waard. Was getekend: Jan MJ Sikkers.

NB. BESTUUR EN KRING ZIJN NIET AANSPRAKELIJK VOOR TIJDENS DEZE EXCURSIE OPGELOPEN LETSEL OF ANDERE SCHADE.

AANMELDING: Dhr/Mevr.

Adres

Postcode Woonplaats

meldt(en) zich aan voor deelname excursie Brabant-Collectie op woensdag 4 maart om 14.00 uur. Ik neem wel/geen introducée mee.

2015 lezingen op : 19/2, 19/3, 16/4, 21/5 en 18/6

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712

Heemkundekring Tilburg Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 3 – maart 2015

Contributie 2015. De contributie is dit jaar hetzelfde gebleven!

€ 30,00 voor leden en € 55,00 voor 2 huisgezinsleden.

U kunt het bedrag overmaken op rekeningnummer: **NL85 INGB 0002 9207 12**
t.n.v. Heemkundekring Tilborch, contributie 2015 met uw naam.

Met het invoeren van het nieuwe IBAN nummer is ook het systeem van de automatische incasso helemaal veranderd.

Graag dus weer **zelf** gaan overmaken en graag weer zo snel mogelijk
(dan vergeet u het niet) maar voor 1 april.

Voor informatie kunt u mij altijd bellen of mailen:

Ad. van Eijck – telefoon 013-5435960 – email: advaneijck@hotmail.com

Vooruitblik op de film over Sjef van Dongen, een legendarische Tilburger

De film draait om de persoon Sjef van Dongen, die de afgelopen decennia in de vergetelheid is geraakt, maar ooit een beroemde poolheld was. In 1928 stonden de kranten wereldwijd vol met artikelen over de Italia expeditie van Nobile en... Van Dongen. De kinderen van Van Dongen hebben in 2012 het privéarchief van hun vader aan het Zeeuws Archief in Middelburg geschonken.

Het levensverhaal van Sjef van Dongen laat zich vertellen als een spannend jongensboek. Toen zijn vader in 1912 een kantoorbaan kreeg bij Kessels' muziekinstrumenten-fabriek in Tilburg, ging het gezin in Tilburg wonen waar Sjef zijn jeugd doorbracht.

Begin jaren twintig kreeg vader Van Dongen een baan bij de Nespico (de Nederlandse Spitsbergen Compagnie) een bedrijf dat zich bezig hield met de exploitatie van steenkoolmijnen op Spitsbergen. De zaken gaan aanvankelijk goed en vader van Dongen weet in 1923 een baan voor zijn zoon te regelen – die op school niet goed mee kan komen – op het verre, verlaten en koude Spitsbergen. Niet wetende dat zijn zoon een paar jaar later een rol zal vervullen in de grootste poolreddingsoperatie ooit.

Nadien kwam Sjef als held terug in Nederland. Deze heldenrol bleef hij in de Tweede Wereldoorlog ook nog vervullen. Hij zat in het verzet in Zeeland en werd na de oorlog burgemeester van Aardenburg. Later kwam hij als lid van de Provinciale Staten (PS) en als Gedeputeerde in de Zeeuwse politiek. Tot slot kwam hij zelfs voor de K.V.P. in de Tweede Kamer. Van Brabantse jongen tot poolheld. Van poolheld tot Tweede Kamerlid, Van Dongen was het allemaal.

Frans Mouws van Hatsiekiedee TV reisde naar Spitsbergen af in de voetsporen van Sjef en deed er een ontdekking! En wil jij de die ontdekking ook beleven, kom dan kijken naar deze bijzondere en boeiende documentaire.

Beknopt verslag van de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 19-2

De algemene Ledenvergadering heeft plaatsgevonden op 19 februari. Na het welkomstwoord van de voorzitter werd even stilgestaan bij de mutaties in het ledenbestand van het afgelopen jaar. De notulen van de vorige vergadering werden door de vergadering, in ongewijzigde vorm, goedgekeurd. Dat gebeurde ook met het financieel overzicht over 2014 waarna de kascontrolecommissie, bestaande uit mevr. T. Klaasen en dhr. C. Libregts, verklaarde dat de administratie in orde was bevonden. Door de vergadering werd het bestuur hierop gedechargeerd voor het gevoerde financiële beleid. De gekozen nieuwe kascontrolecommissie bestaat uit: Dhr. Christ Libregts en dhr. Wim van Eijck als lid en mevr. Twan Klaasen als reserve lid. Verder ging de vergadering akkoord met de voorgestelde begroting voor 2015 en werd besloten om de contributie voor 2015 ongewijzigd te laten. Henk Veltmeijer en Ad van Eijck werden unaniem herkozen voor het vervullen van een bestuursfunctie voor de komende 3 jaar. Het door het bestuur voorgestelde beleid voor 2015 werd door de vergadering aangenomen. Als laatste werd door Els Snels het Ledenwervingplan besproken en uiteengezet. Dit plan is volledig geplaatst op onze website, zoals ook de andere plannen en overzichten daar zijn in te zien. In de pauze werd “onze” multifunctionele ruimte, die op dit moment wordt ingericht, bezichtigd. Na de pauze hield ons lid Ton Goossens een lezing over de totstandkoming van het door de werkgroep Monumenten onlangs uitgegeven boekje “moNumenten”. Hij deed dit met de bevlogenheid van een enthousiast lid van de werkgroep monumenten (zoals het natuurlijk ook hoort). De inspanning van Ton werd door de vergadering met een applaus gewaardeerd.

Terugblik ‘Materieel erfgoed in Tilburg’ door Ton Goossens op 19-2

In de lezing door Ton Goossens werden de activiteiten van de Werkgroep Monumenten en de deels daarvan afgeleide organisaties gepresenteerd. Zij vragen aandacht voor alle mooie gebouwen die Tilburg rijk is en streven naar erkenning en behoud. Niet alleen oude, maar ook het moderne naoorlogs erfgoed dat de moeite waard is en het verhaal van Tilburg aan toekomstige generaties kan laten zien.

In dit kader wordt sinds juni 2012 elke zaterdag een ‘moNument van de week’ gepubliceerd in Stadsnieuws om pareltjes van het stedenschoon onder de aandacht te brengen met foto en korte tekst. Een initiatief van Ad van Eijck. Wegens de enthousiaste reacties zijn de eerste honderd ‘moNumenten’ nu verzameld en als boekje uitgegeven. Het eerste boekje werd eind 2014 bij het 45-jarig bestaan van de Heemkundekring ‘Tilborch’ overhandigd aan Mario Jacobs, de wethouder voor Cultuur.

Enkele pareltjes uit het boekje werden in een bredere historische context gepresenteerd:

- De Watertoren die sinds 1896 aan de Bredaseweg staat als fier monument van de drinkwatervoorziening in Tilburg. Maar ook het pompstation aan de Gilzerbaan dat al meer dan een eeuw continu drinkwater door lange buizen naar de stad pompt.

- Het Station vanaf de aanleg van het Staatsspoor in de 19^e eeuw met standaard stationsgebouw. Toen het hoogspoor werd aangelegd wenste burgemeester Kees Becht een spectaculair en toonaangevend Station.

- Het Transformatorhuisje aan de Voltstraat dat door Publieke Werken werd ontworpen in 1929 en nog altijd de trots weergeeft van het Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf. Dit eerste openbare elektriciteitsbedrijf in Brabant, compleet met Centrale, is door Tilburg in 1909 zelf opgericht. Ton Goossens

Terugblik excursie naar de Brabant-Collectie woensdagmiddag 4-3

Zo'n 25 leden van onze kring werden welkom geheten door Pia van Kroonenburgh, bibliothecaris Brabant-Collectie. Onder het genot van een kopje koffie vertelde ze over het ontstaan van deze collectie in 1837, hoe Primus van Gils hier nog een belangrijke rol in had gespeeld en hoe omvangrijk deze collectie aan boeken, kaarten en documenten is. Hierop liet Jos Kuylen, omdat er in onze kring belangstelling voor is, een deel van de collectie m.b.t. "Driekoningen" zien. Veel oude en nieuwe boeken

over dit onderwerp werden getoond en besproken. Daarna nam Corine Bon het over met haar uitleg over allerlei praktische wetenswaardigheden. Het lidmaatschap is gratis en de ruimte kent ruime openingstijden, met zeer veel beschikbaar materiaal en eventuele hulp. Een ideale plek voor heemkundigen voor het doen van onderzoek.

Organisator Jan Sikkers gaf beide rondleiders als dank ons boekje "moNumenten", wat nog niet in hun collectie aanwezig was. Een zeer geslaagde informatieve middag.

Oproep

Heemkundekring Tilborch heeft een vaste rubriek gekregen in wijkkrant De Koppel.

Dat we daar blij mee zijn dat zult u begrijpen!

Wie wil er zo 'n zestal keren per jaar een artikel schrijven voor in De Koppel?

Het kan over van alles gaan waar we ons als heemkundekring mee bezig houden.

Zoals de geschiedenis van..., erfgoed in brede zin, de verhalen die horen bij monumenten,

of bij foto 's of bij de wijk en haar mensen.

Neem contact op met Els: e.snels@home.nl

Gratis abonnement op tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

U kunt u kosteloos abonneren op het Tijdschrift van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed via: info@cultureelerfgoed.nl of 033-4217456.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed adviseert en inspireert bij het behoud, de duurzame ontwikkeling en de toegankelijkheid van het meest waardevolle erfgoed van Nederland. Op het gebied van monumentenzorg, archeologie, historisch landschap en museale collecties voert de Rijksdienst de wet- en Regelgeving uit.

Maak er gebruik van, het is een prachtig blad. (tip van Jan Bogers)

Heemkundekring Tilborch heeft een website voor jongeren ontworpen.

De website www.heemkunde4you.yurls.net is bedoeld voor jongeren vanaf groep 7 van de basisschool tot en met de eerste klassen van het voortgezet onderwijs en is uniek in de wereld van de Heemkunde en het onderwijs.

Op de website staan allerlei onderwerpen die bij heemkunde horen. De jongeren wordt gevraagd om die onderwerpen vanuit de eigen woon- en leefsituatie mee te vullen.

Ook kan er gewerkt worden met moderne werkwijzen en middelen waardoor de jongelui aan de slag zijn met de vaardigheden van de 21e eeuw en (inter)nationaal samen werken.

Inmiddels zijn er al enkele leerlingen van groep 7 die mee gaan doen (potentiële heemkundigen?).

Als heemkundekring hebben we helaas niet de noodzakelijke hardware en software om de website voor de jongeren aantrekkelijk te houden. Het vraagt nogal wat van bijvoorbeeld de kracht van de processor en er is voor onderlinge communicatie speciale software nodig. Ook het onderhoud is een punt. U begrijpt het. We zoeken financiële ondersteuners voor dit unieke project.

Als u wilt ondersteunen of u weet de weg ernaar toe: neem contact op! Els Snels

Heemkundekring Tilborch op de kaart!

Dat is de titel van het plan waarmee we als heemkundekring ons de komende jaren onder de aandacht gaan brengen. We willen dat heel Tilburg en daarbuiten ons kent en weet dat heemkunde “ons ding” is.

We doen dat door herkenbaar en zichtbaar te zijn, door actief te zijn en samen te werken!

Een en ander betekent op dit moment twee dingen.

We continueren wat we al doen en wat we ook goed doen. Hier en daar doen we iets extra 's zoals het beschikbaar stellen van de informatie van de lezingen.

Op de tweede plaats gaan we met een aantal nieuwe activiteiten aan de slag. Voorzitter Henk Veltmeijer wil bijvoorbeeld een genealogie-groep inrichten en gaan we samen met het Regionaal Archief een aanbod voor basisscholen ontwikkelen. Laten we overigens de samenwerking met het Textielplein niet vergeten tijdens hun Museumdag op 19 april aanstaande.

Natuurlijk hebben we met dit alles ook de bedoeling mensen te enthousiasmeren om lid te worden van onze kring. Zij zijn van harte welkom!

Wilt u alle concrete plannen eens bekijken? Kijk dan bij de rubriek Tilborch op de kaart! onderaan de eerste pagina van die rubriek. Namens het bestuur, Els snels.

Bijdrage aan website en boek Indische buurten.

‘Dick Rozing Geografie en Onderwijs’, een in 2010 opgericht en gespecialiseerd bureau voor onderzoek en advies voor o.a. het aardrijkskundeonderwijs, ontwikkelt met een aantal mensen een website en een boek over het Nederlandse koloniale verleden, in het bijzonder de Indische buurten (in Tilburg o.a. Ambonstraat, Atjehstraat, Balistraat e.d.), buurten die in directe zin refereren aan het (voormalige) Nederlands Oost- en West-Indië.

Per plaats wordt nu naar een co-auteur gezocht. Wilt U voornoemd bureau ondersteunen en vindt U het leuk mee te werken aan hun website en het nog uit te geven boek?

Gedacht wordt o.a. aan het beschrijven van één of meerdere “koloniale” buurten, reden van deze buurt- en straatnaamgeving, aanleiding van het ontstaan van deze wijk e.d.

Neem dan contact op met Dick Rozing Geografie en Onderwijs, Hof der Herinnering 24, 3823 WV te Amersfoort (tel.: 033 – 4552031 of info@dickrozing.nl).

EN NU NOG EVEN DE CONTRIBUTIE VOOR 2015 OVERMAKEN !

2015 lezingen op : 19/3, 16/4, 21/5 en 18/6

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan

Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: **NL85 INGB 0002 9207 12**

t.n.v. Heemkundekring Tilborch Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 4, april 2015

Contributie 2015

€ 30,00 voor leden en € 55,00 voor 2 huisgezinsleden.

De meeste leden hebben intussen betaald, de rest graag snel overmaken.

U kunt het bedrag alsnog overmaken op rekeningnummer:

NL85 INGB 0002 9207 12

t.n.v. Heemkundekring Tilborch, contributie 2015 én uw naam.

Vooruitblik op de lezing door dr. Piet Kaashoek op 16 april 2015 over 50 jaar brandweezorg in de regio Tilburg.

Na de bloei van het Tilburgse brandweerkorps onder de kundige leiding van architect J. Haarselhorst is men in 1953 als eerste in Nederland een regionaal samenwerkingsverband met 21 buurgemeenten aangegaan.

Dat was goed voor de samenwerking en professionalisering.

Tussen 2003 en 2014 werden echter superregio's gevormd waarbij Tilburg terrein verliest aan Breda.

In de lezing van de te zake kundige Piet Kaashoek (hij schreef verschillende boeken over diverse brandweerkorpsen) zal dit hele proces nog eens nagelopen worden. Macht en invloed spelen een grote rol. Maar ook de ziel van brandweervrijwilligers zal bloot gelegd worden.

Terugblik op de documentaire Sjef van Dongen met de toelichting van filmer Frans Mouws.

Door grondig onderzoek van Frans Mouws in vele archieven en filminstituten zijn er vele oude beelden van de vergeten Tilburgse poolheld Sjef van Dongen boven water gekomen. De tocht van Sjef van Dongen met sledehonden over eigenlijk onbegaanbaar poolijs en zijn redding

ternauwernood dwongen en dwingen bewondering af. Door ook zijn levensgeschiedenis na zijn heldendaden op het ijs in beeld te brengen is Sjef van Dongen voor ons weer tot leven gekomen. Als dank voor deze belangeloze vertoning werd Frans door de voorzitter een kruik Tilburgse Schrobbelèr aangeboden, een goed passend cadeau bij al die ijzige beelden.

Monumentenberichten. De PRET-vergadering.

Op 18 maart was wethouder Mario Jacobs aanwezig bij de PRET-vergadering. PRET, de afkorting van **Platform Ruimtelijk Erfgoed in Tilburg**, is het erfgoedplatform dat opgericht is om de diverse instellingen die bezig zijn met ruimtelijk erfgoed samen te laten werken en zo elkaar te informeren en te versterken. Bij ruimtelijk erfgoed staat de gebouwde omgeving en ook parken en landschappen centraal.

De betrokken instellingen van PRET zijn: onze heemkundekring, Cast, BNA architecten, Stadsmuseum Tilburg, Stadsgidserij, Erfgoedvereniging Heemschut, Cuypersgenootschap, Stichting Behoud Tilburgs Cultuurgood en sinds kort ook Stichting Stadsbomen en Stichting Jos Bedaux. Na een eerdere kennismaking kwamen er vervolgpunten aan de orde. De wethouder vindt dat het verhaal van Tilburg goed verteld kan worden aan de hand van de monumenten. Die lijst met monumenten zal dan ook uitgebreid gaan worden. Onze zorg over het rijksmonument Heidepark zal aanleiding zijn om te controleren of de aannemer ook op het afgesproken tijdstip aan de restauratie begint.

Aan het beschikbaar komen van de digitale informatie van de gemeentelijke monumenten zal de gemeente meewerken. Onze zorgen rond de ontwikkelingen rond Stadskantoor 1 en 3 liggen niet zo op zijn terrein.

Hij benadrukt dat de samenwerking tussen gemeente en PRET goed moet zijn en dat we niet op elkaar moeten zitten wachten. Dan zullen de resultaten het beste zijn.

Wij zijn op zoek naar nieuwsgierige jongeren.

Kent u ze? Nieuwsgierige jongeren tussen tien en veertien jaar?

Wilt u eens vragen of ze zin hebben om met ons en andere leeftijdgenoten de website Heemkunde4You verder op te bouwen?

Laat ze eens rondkijken op <http://www.heemkunde4you.yurls.net/nl/page/>

Misschien vinden ze het echt leuk om mee te doen! Ze zijn altijd welkom en kunnen zich aanmelden via het envelopje op die site.

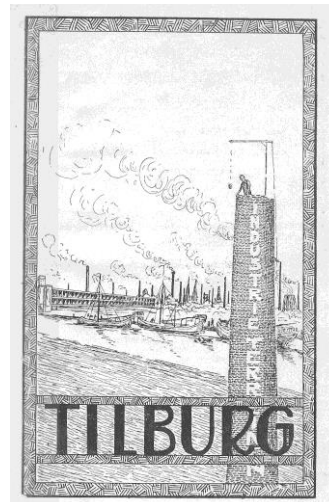
Werk mee aan de Wiki:

Het beschrijven en vastleggen van textielfabrieken en -bedrijven

Welke leden van de Heemkundekring willen meewerken aan het onderzoek voor de Tilburg Maquette!? Door oud-Tilburger Ruud Cleverens worden onder andere wollenstoffenfabrieken en textielgerelateerde bedrijven uit de jaren 1950-1960 op een schaal van 1:1000 nagebouwd. Deze fabrieken en bedrijven willen we systematisch gaan beschrijven en vastleggen in de Tilburg Wiki. Stadsmuseum Tilburg en Regionaal Archief Tilburg zoeken enkele leden van de heemkundekring die vaardig zijn in het doen van onderzoek en het schrijven voor een Wiki.

Technische ondersteuning en facilitering is in handen van Regionaal Archief Tilburg. De werkgroep wordt geleid door Petra Robben.

Meld je aan bij petra.robben@stadsmuseumtilburg.nl

Actief, herkenbaar en zichtbaar!

Dit jaar zijn we als heemkundekring gestart om herkenbaar en zichtbaar te zijn door verschillende activiteiten te ontplooiën. En dat gaat ons best aardig af! Bij "Resultaten" van de rubriek Tilborch op de kaart! op de website www.heemkundekringtilburg.nl kunt u daar van alles over lezen.

Bijvoorbeeld:

Uniek in Nederland is onze website voor jongeren vanaf de basisschool tot en met de eerste klassen van het voortgezet onderwijs. Twee leerlingen helpen al mee om er hun verhalen op te zetten.

Heemkundekring Loon op 't Sandt gaat met ons meedoen om de site verder te ontwikkelen. Neemt u eens een kijkje op www.heemkunde4you.yurls.net

Mevrouw Petra Robben en dhr. Theo Cuijpers, beiden lid van de heemkundekring, gaan een vaste rubriek verzorgen in de wijkkranten De Koppel en Tilburg-Noord terwijl mevrouw Diny Offermans de mooie verhalen in 't Zand gaat verzamelen.

Ook mochten we twee nieuwe leden verwelkomen. Mevrouw Marion Helmer gaat de zanglocaties van de Wever voor het Driekoningenfeest coördineren en mevrouw Helma Keijzers coördineert Driekoningenactiviteiten vanuit het Ru van Rossem Huis/Mariëngaarde. En leest u ook over de activiteiten van dhr. Krelis Swaans en mevr. Loes Jongenelen.

We zijn actief aan de slag! Doet u met ons mee?

Namens het bestuur: Els Snels

2015 lezingen op : 16/4, 21/5, 18/6

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: NL85 INGB 0002 9207 12

t.n.v. Heemkundekring Tilborch Tilburg

**RONDLEIDING REGIONAAL ARCHIEF TILBURG
DINSDAG 28 APRIL 2015.**

Petra Robben en Ans Holman van het RAT (Kazernehof 75, ons home) hebben ons uitgenodigd om op dinsdag 28 april 2015 's-avonds om 19.30 uur kennis te komen nemen van wat het Regionaal Archief ons te bieden heeft zowel collectief als individueel. Ook de laatste ontwikkelingen komen aan de orde.

Om zo breed en diep mogelijk (op 1 avond !) geïnformeerd te raken wil Petra onze mensen in 2 groepen splitsen.

De 1e groep krijgt van 19.30 uur tot 20.15 uur VOORLICHTING over het archief, terwijl de 2e groep dan het depot BEZOEKT. Er is een koffie-/theepauze van 20.15 uur tot 20.45 uur.

De 2e groep krijgt daarna 3 kwartier VOORLICHTING en de 1e roep BEZOEKT tezelfdertijd het archief. Deze avondsessie is gratis toegankelijk.

Met het oog op de catering is het WEL nodig dat u zich aanmeldt vóór 22 april 2015, bij voorkeur per email of via onze website. Mede namens het bestuur van onze heemkundekring wens ik u allen een leerzame en genoeglijke avond. W.g. Jan Sikkers.

BESTUUR EN KRING ZIJN NIET AANSPRAKELIJK VOOR TIJDENS DEZE EXCURSIE OPGELOPEN LETSEL OF ANDERE SCHADE.

mail: advaneijck@hotmail.com Website: heemkundekringtilburg.nl

Ik/wij: dhr./mevr. wonende te

..... meld/melden mij/ons

aan voor de excursie RAT van 28-04-2015 en depone(e)r(en) /zend(en) daartoe deze strook naar Secretariaat HKK Tilborch Acaciastraat 19 te 5038 HE Tilburg.

Actum Tilburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 5, mei 2015

Vooruitblik op de lezing door Herman Teerhöfer op 21 mei over "Leven met en na Auschwitz"

Dit jaar is Nederland 70 jaar bevrijd. In dat licht heeft Herman Teerhöfer een multimedia-presentatie van zijn indrukwekkende interviewproject ontwikkeld. Hij heeft in de afgelopen 4 jaar 60 overlevenden van Auschwitz (in de leeftijd van 81 tot 97 jaar) geïnterviewd in Nederland, België, Duitsland en Israël.

In de presentatie vertelt hij over de interviews en gaat hij in op de vraag waaruit mensen kracht putten in dergelijke extreme omstandigheden.

Aan de hand van korte fragmenten uit de interviews licht hij toe hoe zij zich staande hebben gehouden in Auschwitz en andere kampen, zoals kamp Westerbork en Kamp Vught (17 mensen), levend tussen hoop en vrees.

De unieke getuigenissen zijn voorbeelden van levenskracht en vormen een appèl tegen discriminatie en voor meer tolerantie. De mensen hebben in hun getuigenissen een boodschap van vrede en verdraagzaamheid voor ons. Op een laagdrempelige, levendige en gepassioneerde manier vertelt de spreker over zijn bijzondere ontmoetingen waarin velen voor het eerst hun verhaal deden. De videofragmenten geven een boeiend inzicht in de belevingswereld van deze mensen.

Hierdoor ontstaat zeker een boeiende inspirerende avond.

Terugblik lezing van Piet Kaashoek over de regionale brandweer in regio Tilburg

De spreker bleek goed thuis in het onderwerp en hij had ook een aandachtig publiek, waaronder uit de brandweerwereld. Door de regionale cursussen die werden gegeven op de oude brandweerkazerne aan de Capucijnenstraat, was er al een basis voor de samenwerking. Door incidenten bleek ook de noodzaak voor samenwerking. In 1918 brandde het gemeentehuis in Goirle af. Daar werd hulp verwacht van de brandweerpost op Korvel, maar die kwam niet, wel de hulp van de militairen.

In de tweede wereldoorlog werden uniformen en helmen ingevoerd en ook werd het materieel gestandaardiseerd, zoals brandslangkoppelingen. Belangrijk als men elkaar wil helpen.

In 1953 is de regionale brandweer formeel van start gegaan met een feest. Natuurlijk zijn er conflicten geweest over de hoogte van de onderlinge vergoedingen. De technische ontwikkelingen gingen ook door zoals brandweerwagens en ladderwagens. Grote branden werden besproken zoals de V&D brand in 1968. Deze brand is heel goed gedocumenteerd en werd gebruikt voor de brandweeropleidingen.

In Dongen kwam het verhaal van Jan Haagh, wat hij bij de fietstocht het vorige jaar vertelde, weer boven

water, beschreven in een van de boeken die te koop lagen. Via aanrijtijden en bezuinigingen sloot de lezing weer aan bij de actualiteit. Een leerzame avond.

Terugblik excursie RAT op 18 april

Zo'n 20 geïnteresseerde leden werden welkom geheten door Petra Robben en in twee groepen verdeeld die na de pauze zouden wisselen. Ans Holman vertelde het verhaal van het gebouw en de geschiedenis van het archief. Het gebouw is door Willem II gebouwd in 1842 en in 1849 kwam het na zijn overlijden in gemeentebesit. Daarna wordt het in 1859 textielfabriek van v.d. Bergh-Krabbendam die in 1904 de monumentale BeKa schoorsteen laat bouwen.

Na het faillissement in 1968 komt het weer in gemeentehanden die er het archief in gaan vestigen na restauratie. Er is 5 km archief met 100.000 foto's en voor het stamboomonderzoek 1.000.000 namen en veel bidprentjes. Veel is digitaal toegankelijk.

Yvonne Welings, stadsarchivaris, begon haar verhaal in de studiezaal, de grote klassenfoto's daar gaan van oud naar nieuw met o.a. de klassenfoto van Vincent van Gogh. Daarna daalden we af naar het depot door de dikke kluisdeuren. Daar lagen diverse stukken klaar om toegelicht te worden door Yvonne, zoals de oudste stadskaart van Tilburg en oude charters met zegels.

Via www.delpher.nl zijn alle kranten en tijdschriften makkelijk op te zoeken. Petra Robben, Ans Holman en Yvonne Welings kregen voor hun inzet een fles lekkere wijn.

Evaluatie

Beste leden,

Na de zomervakantie zal op 17 september, na de lezing, door het bestuur een evaluatiegesprek georganiseerd worden over de bevindingen van het bestuur en de leden over het eerste half jaar dat wij ons onderkomen hebben in het Regionaal Archief Tilburg. Om daarvoor op die avond ruimte te maken zal de lezing iets korter duren dan te doen gebruikelijk. Het bestuur.

Aanmelding project: De Drie Wijzen herrijzen!

Dit is de titel van het Driekoningenproject waarmee we als 3K Werkgroep Midden Brabant (volle dochter van Heemkundekring Tilborch) voor het tweede jaar aan de slag zijn.

Een omvangrijk project in Tilburg en omgeving van 10 december 2015 tot en met 6 januari 2016 met vele samenwerkpartners, vele activiteiten en vernieuwende intenties die passen in deze tijd.

Waarom vertellen wij er nu al over?

Heemkundekring Tilborch heeft dit project aangemeld voor de lange lijst van De Brabantse Erfgoedprijs.

Een vakjury gaat er een korte lijst van maken en medio september kan het publiek stemmen.

We wilden het u al laten weten.

We komen er weer met u op terug, want: komen we op de shortlist?

Het project "De Drie Wijzen herrijzen" is te vinden op <http://www.erfgoedbrabant.nl/>

Onderzoek 'Stadsnostalgie'

Bij het Regionaal Archief Tilburg werkt momenteel een stagiaire, Pascal Stout. Hij studeert sociale geografie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Zijn afstudeeronderzoek gaat over "stadsnostalgie", de hang naar het Tilburg van vroeger. Wij, als bestuur, ondersteunen zijn onderstaande oproep aan onze leden om hem behulpzaam te zijn bij zijn onderzoek.

"Ben jij boven de 55 en heb je veel verhalen van vroeger? Verlang je nog weleens terug naar die goede oude tijd en wil je die verhalen weer ophalen? Heb je je jeugd doorgebracht in Tilburg of heb je er langere tijd gewoond? Door mee te doen aan mijn onderzoek, wordt de kennis en beleving van het Tilburg van vroeger bewaard voor toekomstige generaties en kunnen er aanbevelingen worden gedaan voor het aantrekkelijker maken van de huidige openbare ruimte. Schroom dus niet en neem contact met

me op! Stuur een e-mailadres naar pascal.stout@outlook.com onder vermelding van “onderzoek Tilburg”. Ik kijk uit naar je verhaal!”

Bij deze nog het weblog waarin Pascal zijn onderzoek wat nader toelicht:

<http://regionaalarchieftilburg.blogspot.nl/2015/03/weemoed-naar-vroeger-onderzoek-naar.html>

Vooraankondiging busreis België zondag 30 augustus 2015.

Ga je mee naar het sinds 1988 voor publiek opengestelde kasteel van Marnix de Sainte Aldegonde te Bornem ? Onze gastheer is Graaf John de Marnix, de 14e in successie, sinds de 'eerste' Marnix ons volkslied Het Wilhelmus gecomponeerd schijnt te hebben. Hij laat ons met Kunstschaten Chinees porselein en vele andere zaken kennis maken onder leiding van '1 gids voor 20 personen'.

We stoppen en lunchen daarna in het pittoreske stadje Bornem, waar de tijd stil heeft gestaan.

Ook Openluchtmuseum Middelheim staat op het (middag) programma. Er kan daar wat gegeten en gedronken worden, er is een educatieve ruimte etc. etc. Vanwege de goede ervaringen gaan we daarna weer dineren bij 't Trefpunt in Made. Je krijgt uitgebreid informatie in juni. Je kunt dan inschrijven voor deze bijzondere dag. Het ziet er veelbelovend uit ! Jan Sikkers.

Monumentenberichten

Het Stads Kantoor 1 (de Zwarte Doos) staat hoog op onze top 40 lijst met te behouden wederopbouwverfgoed in Tilburg. Toen het nieuwe ontwerp van architectenbureau DEDRIE uit Maastricht gepresenteerd werd, waarbij dit Stads Kantoor tot op het betonskelet gestript werd, schrokken we erg.

Via inspraak en een unaniem aangenomen motie werd alsnog een cultuur-historisch onderzoek (CHO) afgedwongen die eerst eens naar de waarde van het gebouw zou gaan kijken. Dit onderzoek is intussen gemaakt door het onderzoeksbureau Steenhuis-Meurs en het bevestigt ons vermoeden dat het gebouw monumentwaardig is. Het vertelt samen met het Paleis-raadhuis het ingrijpende verhaal van de afbraak van het oude Centrum, de Koningswei en de opbouw van het nieuwe bestuurlijke centrum van de stad.

Hoewel de omgevingscommissie van de gemeente nog nauwelijks het CHO besproken had kwam het architectenbureau DEDRIE alweer met een vernieuwd ontwerp dat volgens hen al aangepast was aan het CHO. Gelukkig werd dat niet overgenomen door de omgevingscommissie, het staat ook pal tegen het Paleis-raadhuis aan. Ook de raadzaal zou verplaatst moeten worden, allemaal omdat er nog meer winkels tegen en in het Stads Kantoor moeten komen, terwijl er in het nabije centrum al wel 50 winkels leeg staan. De strijd voor het behoud van Stads Kantoor 1 naast het Paleis-raadhuis is zeker nog niet voorbij. Zal de witte bruid (Paleis-raadhuis) ooit haar zwarte bruidegom (Stads Kantoor 1) in haar schaduw op de achtergrond moeten gaan missen?

Brabantse Heemdagen 2015

Op donderdag 6 en vrijdag 7 augustus 2015 organiseert Brabants Heem i.s.m. de heemkundekringen uit Geertruidenberg, Made en Drimmelen en Hooge en Lage Zwaluwe de welbekende Heemdagen.

Dit jaar is het thema “Hollands Brabant aan de rand van de Biesbosch”

Deelnamekosten bedragen € 92,00 per persoon + de kosten van gehuurde fietsen.

De prijs is inclusief alle entreegelden, kosten gidsen, lunches incl. koffie/thee, 2 x diner exclusief drank en ochtend- en /of middag thee.

Overnachtingen, ontbijten e.d. en niet met name genoemde consumpties zijn voor eigen rekening.

Nadere inlichtingen zijn te verkrijgen bij het secretariaat: J. Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE Tilburg. Tel.: 013 – 5362566.

Lezingen op : 21/5 & 18/6 Fietstocht: za. 13 juni

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Jaarlijkse Fietstocht op zaterdag 13 juni

Deze keer wordt de gebruikelijke fietstocht niet op een **zondag**, doch op een **zaterdag** gehouden.

Reden voor deze verandering vindt zijn oorzaak in het gegeven dat op zondagmorgen voortaan weinig horecagelegenheden e.d. open zijn om een gezelschap te ontvangen.

Wederom zijn Jan en Corrie Haagh erin geslaagd een leuke en leerzame tocht te organiseren voor onze leden, waarbij uiteraard introducées zijn toegestaan.

We vertrekken om 09.00 uur 's-morgens vanaf het parkeerterrein bij Boerke Mutsaers naar de edelhertenboerderij De Zonnehoeve in Hulten voor een interessante rondleiding.

Vervolgens gaan we naar een van de mooiste siertuinen van de Benelux:

D'n Overkaent in Gilze, waar gelegenheid zal worden gegeven om te picknicken (deze tuin hebben we al eerder bezocht, doch is de moeite van een herhaald bezoek zeker waard).

Daarna gaan we richting Bavel, waar we de korenmolen "De Hoop" gaan bezichtigen. Deze molen is in 1865 gebouwd in opdracht van de familie Rommens, voorouders van de huidige eigenaars.

Via de Chaamse bossen rijden we naar eetcafé "D'n Brooy", prachtig gelegen in het groene Brabantse landschap voor een tussenstop waarna we via Gilze weer terugkeren naar Boerke Mutsaers, waar ons een heerlijk diner staat te wachten.

De kosten van deze fietstocht bedragen € 35,00 per persoon (in dit bedrag zit begrepen koffie/thee met iets lekkers, kosten picknicken (dus incl. lunch), rondleidingen en diner). De te gebruiken consumptie bij de korenmolen "De Hoop" te Bavel komt echter voor eigen rekening.

Wilt U enkel de fietstocht zonder diner, dan bedragen de kosten € 17,00 per persoon. Maakt U enkel gebruik van het diner (dus zonder fietstocht), dan zijn de kosten € 18,00 per persoon.

De bijdrage dient vòòr 1 juni a.s. te zijn overgemaakt op rekeningnummer NL85INGB0002920712 van de Heemkundekring Tilborch, Bredaseweg 174, 5038 NK te Tilburg.

De Heemkundekring en het bestuur zijn niet verantwoordelijk c.q. aansprakelijk voor eventueel tijdens deze reis opgelopen letsel en/of schade.

Onderstaande strook s.v.p. vòòr 1 juni a.s. ingevuld opsturen of bezorgen bij het secretariaat: dhr. J. Rossou, Acaciastraat 19, 5038 HE te Tilburg.

U kunt zich ook digitaal aanmelden bij het secretariaat: janrossou@gmail.com

(hierlangs afknippen)

Ondergetekende: dhr./mevr. _____

Adres + tel.nr. _____

Wenst (met.....introducée(s) deel te nemen aan de fietstocht op 13 juni 2015.

Neemt deel aan: (één van de volgende vakjes aankruisen)

fietstocht +diner

0 alleen fietstocht

0 alleen diner

Datum: _____ 2015

Handtekening: _____

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 6, juni 2015

Over de lezing van Wout van Bommel op 18 juni over

“Licht en lichtbronnen, van gisteren tot morgen”

De oude Grieken dachten dat we zien doordat onze ogen gezichtsstralen uitzenden die botsen met de voorwerpen die we zien. Een wijze uit het Oosten was de eerste die, 1000 jaar na Christus, concludeerde dat zien te maken heeft met lichtstralen die het oog binnentreden. In de kennis over licht spelen een groot aantal denkers en wetenschappers een rol, als Leonardo da Vinci, onze eigen Christiaan Huygens, de Engelsman Sir Isaac Newton en Einstein.

Pas zo'n 35 jaar geleden begon men te begrijpen dat licht niet alleen nodig is om te zien maar dat het ook via onze biologische klok enkele hormonen in ons lichaam regelt: licht is belangrijk voor onze gezondheid. Tijdens de voordracht zullen markante punten uit de geschiedenis van de ontdekking van het karakter van licht, zien en gezondheid behandeld worden.

Het lichtbronnenverhaal wordt ook behandeld in de voordracht: het gaat van brandende houtspaanders, olie en petroleumlampen, via kaarsen naar gasverlichting.

Terugblik op de lezing door Herman Teerhöfer op 21 mei over

“Leven met en na Auschwitz.”

Heel aandachtig luisterde de goed gevulde zaal naar het verhaal van Herman Teerhöfer. Hij had de overlevenden van concentratiekamp Auschwitz geïnterviewd. Jammer dat de geluidsfragmenten soms te zacht waren door het niet goed werken van de installatie, maar duidelijk werd wel dat dit heel bijzondere mensen waren, de laatste getuigen van de verschrikkingen van de holocaust. Speciaal waren de getuigen die bij Margo en Anne Frank geweest waren bij het transport in de veewagon.

Ook speciaal waren de getuigen van het Philips-commando in Vught, die waren Philips nog steeds dankbaar.

Overlevende dokter Hamburger, bleek een helder geheugen te hebben en heeft de oorlog overleefd door zijn inzet voor de medemens.

Een bijzondere avond 70 jaar na de bevrijding.

Rondleiding monumentale bomen Heidepark-Vredelust met Joost van Werkhoven

Op dinsdagavond 16 juni, van 19.15 – 20.45 uur

Start: De parkeerplaats bij de rugbyvelden aan de Pompstationweg. Rijd vanuit Tilburg de Bredaseweg op. Voor de rugbyvelden die links van de weg liggen, en ruim voor Amarant, is er in de middenberm een uitvoegstrook met keerpil gemaakt om te keren. Rijd vervolgens een paar honderd meter terug. Ga aan de rechterkant de eerste weg rechts in, de Pompstationweg. Het is een smalle, rechte en lange kasseienweg door het bos. Na 200 meter rechtsaf. Daar wachten we u op.

Dit is een fraai, uniek en voor velen weinig bekend tweelinglandgoed aan de Bredaseweg. De grond is rond 1870 door Tilburgse fabrikantenfamilies aangekocht. En aangelegd in Engelse landschapstijl, het mocht iets kosten. Eind jaren zestig is het in handen gekomen van de gemeente. Via correspondenties en archiefonderzoek, zoals de vondst van foto's en documenten, zijn deze bijzondere landgoederen voor de rondleiders van de Stichting Stadsbomen veel meer gaan leven. Vorig jaar hebben we in verband met de verbreding van de Bredaseweg een lans gebroken voor het behoud van een prachtige dubbele rij rode monumentale beuken, inclusief de begeleidende monumentale haag van rododendrons. Ze staan aan de voorzijde van Vredelust. We gaan ze bekijken.

De Heemkundekring zet zich al enige tijd in voor het behoud van het rijksmonument, de villa op Heidepark. Daarna heeft de Stichting Stadsbomen zich ingezet voor het behoud van de monumentale bomen direct om dat pand. We gaan daar zeker, op enige afstand naar kijken.

We keren steeds terug op de fraaie centrale laan met monumentale eiken en beuk die door dit tweelinglandgoed loopt. Aan de voorzijde daarvan lagen de voormalige zomerverblijven met de fraaie, bewaard gebleven tuinen met monumentale bomen die we gaan bekijken.

Aan de achterzijde begint het bijzondere bos. Ook dat is interessant om doorheen te lopen. Documenten, foto's en anekdotes zijn er om deze tocht te verlevendigen.

Vraag: ondanks te kunnen beschikken over archieven vragen we ons al lang af wie heeft eind 1800 dit prachtige tweelinggebied ontworpen? Wie ons daarmee verder kan helpen, graag.

Open Monumentendag Tilburg

Het thema van de landelijke Open Monumentendag is "Kunst en Ambacht".

Zoals gebruikelijk houden wij deze Open Monumentendag in Tilburg op de tweede zondag van september, dus nu op zondag 13 september a.s..

Het gekozen thema is erg breed, maar bij voorkeur gaat het om Rijks- of Gemeentelijke monumenten met extra aandacht voor gebrandschilderde ramen, het houtsnijwerk en ornamenten. Maar ook zult u die zondag een metaalgieterij en glaskunstenaar kunnen bezoeken. Totaal zijn er meer dan tien locaties die meewerken, geconcentreerd op het Goirke, de kanaalzone en het centrumgebied, met name de Noordstraat.

De voorafgaande thema-avond is niet zoals gebruikelijk op de voorafgaande donderdagavond, maar vindt plaats volgens de huidige planning op zaterdagmiddag, 12 september bij Museum De Pont. Dus twee data om alvast in uw agenda te plaatsen

Monumentenberichten.

Uit het cultuurhistorisch onderzoek (op ons initiatief verricht) is gebleken dat het stadskantoor 1 (zwarte doos) monumentwaardig is. Daarom willen we zo weinig mogelijk verandering van dit gebouw en daarom moeten er zeker geen winkels in of tegenaan gebouwd worden. Daarom is er een petitie gestart om geen winkels in het stadskantoor te krijgen. Deze petitie is al 716 keer ondertekend, maar we willen graag minimaal 1000 handtekeningen hebben. Als u nog niet ondertekend hebt en u bent het eens met deze stelling (er staan al zeker 50 winkels leeg in het centrum) dan graag ook deze petitie ondertekenen.

www.petitie24.nl (geen winkels in het stadskantoor) Alvast bedankt.

Wij zijn zichtbaar en herkenbaar.

Zoals we dat ook wilden staat volgens ons plan Heemkundekring Tilborch op de kaart!

Zichtbaar en herkenbaar voor de eigen leden maar ook voor potentiële nieuwe leden.

En dat gaat ons steeds beter af! Wat gebeurde er de afgelopen maanden?

De werkgroep Monumenten blijft duidelijk zichtbaar voor de gemeente. We mochten nieuwe, enthousiaste leden verwelkomen.

We stonden op het Textielplein Doeplein. Er worden mooie artikeltjes in de diverse wijkkranten geschreven. Tijdens Tilburg Herinnert en Herdenkt waren ook leden van de heemkundekring als gastheer/-vrouw present. We organiseerden het eerste 'Welkomstmoment' voor nieuwe leden.

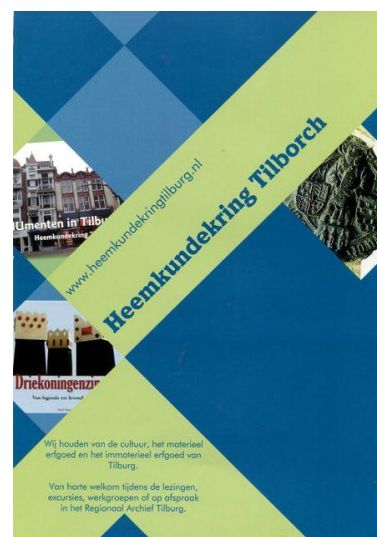
Contacten met België werden gelegd in het kader van Driekoningen en de website Heemkunde4You.

Wat dacht u van de nieuwe flyer?

En dat allemaal in de afgelopen paar maanden.

Zie ook de website www.heemkundekringtilburg.nl

Dus met trots: we zijn inderdaad zichtbaar en herkenbaar!

Lezingen op : 18/6

En 17/9

15/10

Fietstocht: za. 13 juni

19/11

10 of 17/12

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Busexcursie Kasteel Bornem en Park Middelheim

op zondag 30 augustus 2015.

We vertrekken om 08.30 uur vanaf de parkeerplaats bij Boerke Mutsaers met de luxe touringcar van Tylcars in de richting van Antwerpen. Koffie met vlaai incl. bestek, aan boord.

Om 10.00 uur worden we verwacht op het afgelegen sierlijke neogotische kasteel van de Familie Marnix van Sint Aldegonde. Het is daar een wandeling terug in de tijd. Te midden van lange lanen zetelt al eeuwen de familie van de schrijver van ons Wilhelmus. Philips Marnix van Sint Aldegonde (1538-1598) was de rechterhand van Willem van Oranje.

Zelfs de overgang van de katholieke Willem naar het calvinisme is door Marnix bewerkstelligd en de rebellie tegen de Koning van Spanje wist hij in Willem los te maken.

We zullen veel over deze historische figuur Marnix te weten komen.

Het kasteel dat aan de OUDE SCHELDE ligt (door een loopwijziging sinds ca. 1240) is rijk aan kunstschaten, zoals schilderijen, meubelen, kantwerk, Chinees porselein en fraaie handgeschreven boeken. Er is een koetsenmuseum. Voor dit alles : 1 gids voor 20 personen ! Om 11.45 uur brengen wij een bezoek op eigen gelegenheid aan het schitterende plaatsje Bornem. Een kort bezoekje aan de Onze Lieve Vrouwenkerk en de omloop daarvan is zeer aan te bevelen. Camera meenemen!

Om 12.45 uur schuiven we aan bij de lunch in Restaurant 't Land van Bornem aan het Kard. Cardijnplein. Vandaar uit vertrekken we om 14.00 uur naar Park Middelheim in Wilrijk/Antwerpen. Je vindt daar een schat aan kunst en informatie. Museumcafé, museumshop en paviljoens. Openluchtmuseum 1914-1918 wandelparcours. Wij reserveren 1 elektrisch wagentje voor 4 personen en 8 museumstoeltjes. Paraplu wordt gratis verstrekt. Bezoekerstekst en plattegrond gratis. Audioguide € 3 pp voor eigen rekening. BORRELUUR zelf organiseren in café of op buitenterras. Om 17.00 uur weer de bus in voor ons diner "Tourmenu " in Made.

Het diner begint om 18.20 uur en om 20.00 uur gaan we terug naar Tilburg.

Wij bieden u deze reis aan voor € 59,-. (Introducée € 64,-) per persoon !! DEADLINE

AANMELDING EN BETALING VOOR (!) 8 AUG. Later kan niet i.v.m. vakanties .

Ik/wij en (tel. nr.)

alsmede (introducée) meld(en) mij(ons) aan voor de busexcursie van 30 augustus 2015. De reissom van € maken wij over vóór 8 aug. 2015 op Rek. NL 85 INGB 0002920712 tnv Heemkundekring Tilburg. Bij het diner kies ik voor vlees/vis en mijn partner voor vlees/vis en de introducée voor vlees/vis.

Dieetwensen:

Deze strook uitknippen en opzenden aan Jan Rossou Acaciastraat 19 te 5038 HE Tilburg.

DE KRING EN HET BESTUUR ZIJN NIET AANSPRAKELIJK VOOR EVENTUEEL TIJDENS DEZE EXCURSIE OPGELOPEN SCHADE EN/OF LETSEL.

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg

Redactie: kense@home.nl; 5353877

www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 7, september 2015

Vooruitblik op de lezing van Ben van Hamond op 17 september "80 jaar Le Sage ten Broekstraat".

Nadat in april 1931 de parochiekerk van Theresia door Mgr. Diepen was ingewijd wordt aan de voorzijde van de kerk een compleet nieuwe wijk gebouwd op de plaats van voormalige landbouwgrond.

Ben van Hamond (1948) is in deze wijk opgegroeid en onderzocht de geschiedenis van de wijk en achterhaalde alle voormalige bewoners van de Le Sage ten Broekstraat. Zij geven een mooi tijdsbeeld van de afgelopen 80 jaar.

Ook zal het boek (bijna 400 bladzijden) te koop zijn.

Werkwijze bij de evaluatie op 17 september

Van het bestuur:

Direct volgend op de lezing van 17 september zal er een evaluatie plaatsvinden over het feit dat wij als heemkundekring zijn ingetrokken bij het Regionaal Archief Tilburg. Het bestuur wil graag weten hoe dit onder de leden wordt ervaren. De voorzitter zal het evaluatiegesprek leiden en de secretaris zal hiervan een verslag opstellen. Het verslag zal in de eerstvolgende bestuursvergadering worden besproken. Een samenvatting van het verslag en het resultaat van het bestuursoverleg hierover, zal in het AT gepubliceerd worden.

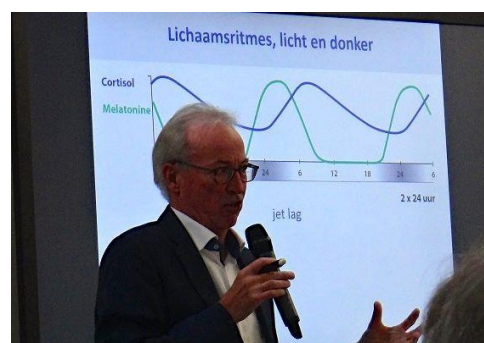
Terugblik op de lezing van Wout van Bommel op 18 juni over "Licht en lichtbronnen, van gisteren tot morgen"

Prof. ir. Wout van Bommel is een grootheid op het gebied van verlichting. Het grootste gedeelte van zijn carrière was hij werkzaam bij de onderzoeksafdeling van Philips.
Wat is en wat doet licht? Welke lichtbronnen kennen we?

Sinds Leonardo da Vinci weten we dat we kunnen zien vanwege de lichtgevoelige cellen in onze ogen, deze staan in verbinding met de hersenen. Daarna ontwikkelden ook geleerden als Huygens, Newton en Einstein theorieën over licht.

Licht en gezondheid

Licht overdag helpt om de nachtelijke hoeveelheid van het slaapbevorderende hormoon melatonine in het bloed te verhogen. Licht bepaalt dus wanneer we goed kunnen slapen en wanneer het weinig moeite kost om alert en wakker te zijn. Licht is ook van invloed op de vorming van cortisol, een hormoon dat ons 24-uursritme regelt. Een jetlag of het werken in ploegen-dienst kan lichaamsritmes verstoren, de invloed van licht is hierbij cruciaal. Overdag veel en koud getint licht en 's-avonds minder en warm getint licht is het gezondst. Lichttherapie kan bij diverse gezondheidsproblemen worden toegepast.

Lichtbronnen

In het verre verleden waren dit o.a. hout, toortsen en olielampen. Vervolgens kwam gas- en elektrische verlichting (koolbooglampen) in zwang. Daarna werd de gloeilamp uitgevonden (Edison), waarbij in een zuurstofarme glazen bol een gloeidraad met elektrische stroom verhit wordt tot een zeer hoge temperatuur. Op den duur werd de gloeilamp vervangen door lampen die dezelfde hoeveelheid licht geven maar minder elektriciteit verbruiken. De halogeen- en spaarlampen zullen op hun beurt steeds meer door LED-lampen worden vervangen. En dat is maar goed ook, want 20% van de wereldenergie wordt momenteel gebruikt voor verlichting.

Terugblik fietstocht zaterdag 13 juni 2015.

Jan en Corry Haagh hadden weer een uitstekend programma in elkaar gezet, maar het weer hadden ze niet in de hand. Een enkel buitje kon het plezier van de twintig fietsers echter niet bederven. Op de Zonnehoeve in Hulst werden onder de koffie met gebak de achtergronden van de hertenfarm toegelicht. Daarna volgden de bezichtiging van de herten en het bezoek aan de winkel waar het hertenvlees ook te koop is.

Via mooie weggetjes bereikten we ons lunchadres “Den Overkant”, een door de eigenaar zelf aangelegde lusttuin, waar de door Jan en Hannie Rossou gesmeerde broodjes lekker smaakten.

De volgende stop was bij de korenmolen “De Hoop” in Bavel, waar alle wetenswaardigheden werden verteld. De laatste stop was bij Boerke Mutsaers voor het diner. Jan en Corry kregen er weer hun verdiende flesjes wijn. We hebben de streek weer beter leren kennen.

Terugblik bomenexcursie van Joost Werkhoven naar Heidepark/Vrederust.

Joost Werkhoven had op 16 juni, bij het begin van de excursie op de parkeerplaats van Vrederust (het pand is afgebroken, de grond is er nog wel) 12 volgelingen en goed weer om de bijzondere bomen en de historische achtergronden van beide buitenplaatsen toe te lichten. Zo was er een monumentale treurbeuk, een recent aangelegde regenwater-opvangvijver en een indrukwekkende rode beukenlaan.

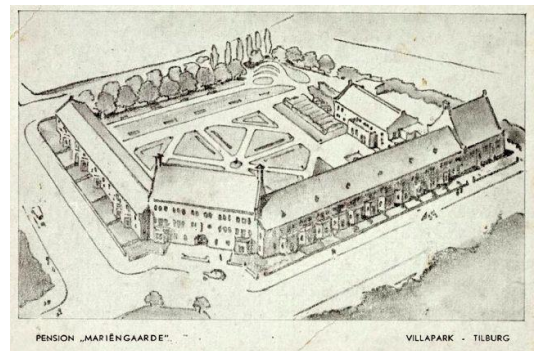
Veel wetenswaardigheden van het gebied kwamen aan de orde. De slechte staat van onderhoud van

het pand Heidepark was goed te zien en ook de recente ingrepen in de natuur zoals het afgraven bij een grote boom en het maken van een zandpad naar de vijver. Jan Sikkers bood Joost als dank een klein Tilburgs drankje aan.

Lezing over villawijk Zorgvlied door oud-gemeentearchivaris Gerard Steijns.

Op 2 september om 20.00 uur in het Ru van Rossumhuis (voormalig Mariëngaarde). Zij-ingang kapel aan de Burg. Damstraat. Duur ongeveer 1,5 uur met pauze. Gratis, wel aanmelden uiterlijk voor 30 aug bij info@stichtingstraat.nl

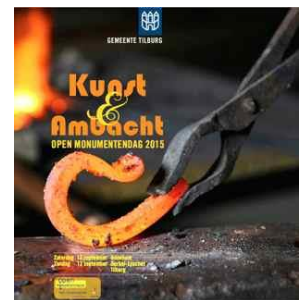
In het Algemeen Uitbreidingsplan van Tilburg (1917) werd het stelsel van ringbanen voorzien. Destijds was al een tuinvijk of villapark ingetekend ten zuidwesten van de kruising van de huidige Ringbaan-West met de Bredaseweg en ten oosten van het 'Bels Lijntje'. Die stadsuitbreiding werd pas in eerste fase in de jaren dertig gerealiseerd. Eerst na WO II werd die wijk voltooid, een uitbreiding daarvan pas eind jaren zestig.

Oud-gemeentearchivaris Gerard Steijns schetst met foto's en kaartmateriaal een beeld van de soms moeizame ontstaansgeschiedenis van Zorgvlied en het aangrenzend stedelijk gebied. We wandelen als het ware door tijd en ruimte van de Bredaseweg, naar het zuiden en terug, waarbij we zeker Mariëngaarde aandoen.

Open Monumentendag Tilburg; Themamiddag Museum De Pont *Hoe verhouden kunst en ambacht zich tot elkaar?*

Zaterdagmiddag 12 september vindt er in Museum De Pont een inspirerende bijeenkomst plaats. In deze voormalige textielfabriek, waarvan het museum is ontworpen door het Amsterdamse bureau BenthemCrouwel Architecten, staat de verhouding tussen kunst en ambacht centraal. In hoeverre is de kunstenaar ook een ambachtsman of -vrouw? Welke vak- en materialenkennis is er nodig om een kunstwerk te maken?

Om deze vragen te beantwoorden, vertelt onder andere Petra Blaisse over haar visie op de relatie tussen kunst, ambacht en historische gebouwen. Zij is betrokken bij het collectief van kunstenaars en ontwerpers die een nieuwe vormgeving ontwikkelen voor de LoCHal in de Spoorzone.

Daarnaast zijn er een tiental vakmensen en ambachtslieden uitgenodigd om vanuit hun eigen kennis en expertise bepaalde kunstwerken uit de collectie toe te lichten. Zo geeft een van hen als weeredkundige zijn commentaar op het kunstwerk 'Regenboog' van Jan Andriess. De middag wordt afgesloten met een toelichting op de op zondag opengestelde monumenten en de kunstzinnige en/of ambachtelijke aspecten daarin.

Op zaterdag 12 september 2015, van 14.00 tot 17.00 uur. Inloop vanaf 13.45 uur. Toegang gratis.

De Open Monumentendag in Tilburg en Berkel Enschoot is op zondag 13 september, met dit jaar wat extra aandacht voor Berkel Enschoot.

Tijdig zullen de programmaboekjes o.a. bij de bibliotheek te vinden zijn. Verder staat een overzicht van de te bezoeken panden in de Tilburgse Koerier, zoals gebruikelijk.

Heemkundekring Tilborch op de kaart

> Heemkundekring Tilborch organiseert ontmoetingen op de 'open zaterdagen' van het Regionaal Archief Tilburg. Welkom tijdens de ontmoeting van zaterdag 14 november met andere verzamelaars en hun collecties. Van 11-15 uur.

> Lees de rubriek "Erfgoed in de wijk" in de wijkkranten De Koppel, Koningshaven en Wijkkrant Noord. Auteurs: Theo Cuijpers, Petra Robben en Rob van Putten.

> Vanaf oktober starten we het experiment 'Samen genieten van mooie tentoonstellingen'.

Wie gaat met Wim Franken mee naar mooie tentoonstellingen in Tilburg?

Dit was het voor nu. Mooie vooruitzichten en passende ontwikkelingen van Heemkundekring Tilborch. Herkenbaar en zichtbaar door actief te zijn waarbij we met het geheel van onze activiteiten meerdere 'doelgroepen' en hun mogelijkheden aanspreken!

Monumentenberichten

De Primarkt komt definitief in het oude stadskantoor 3 en de verbouwing van het gemeentehuis (Stadskantoor 1) komt in een beslissende fase. Komt er wel of niet een winkelplint tegenover de Primarkt, komen er winkels in het stadhuis, wordt de raadszaal verplaatst en zal het Paleis-Raadhuis vrij blijven staan van het stadhuis? Wij hebben onze mening kenbaar gemaakt, hopelijk heeft de politiek hier naar geluisterd en nemen ze in september de juiste beslissing.

U kunt nog steeds de petitie "Geen winkels in het Stadskantoor 1 ondertekenen. (Petitie24.nl)

Gelukkig zijn er weer nieuwe gemeentelijke monumenten bijgekomen in de Spoorzone. Voor de verkiezingen zijn de politieke partijen door ons benaderd om uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst mogelijk te maken. Fijn dat het nu ook uitgevoerd wordt. Via onze rubriek "moNument van de week" in het Stadsnieuws houden we u op de hoogte.

Lezingen op : 17/9 15/10 19/11 10 of 17/12

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712

Heemkundekring Tilburg Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 7, september 2015

Vooruitblik op de lezing van Joost van Hest op 15 oktober "Geschiedenis van de Goirkese kerk"

Joost van Hest heeft recent een boek geschreven over de 175 jarige geschiedenis van de kerk van het Goirke. Nu de restauratie zowat af is en deze kerk, een van de fraaiste van Tilburg, weer geopend wordt is het goed om alle wetenswaardigheden van het uiterlijk van deze kerk en de inventaris te vernemen. Ook de hoofdrolspelers, pastoor, architecten en schilders worden belicht.

Joost van Hest is kunsthistoricus en werkzaam als inventarisator bisdom Den Bosch, docent kunstgeschiedenis Posterheide en adviseur Monumenten-adviesbureau. Nu de restauratie van deze kerk voltooid is en er weer kerkdiensten gehouden worden komt een lezing over deze fraaie kerk mooi uit. In het verleden is ook de heemkundekring betrokken geweest bij het behoud van deze kerk.

Terugblik op de lezing van Ben van Hamond op 17 september “80 jaar Le Sage ten Broekstraat”

Iets meer dan een week voor zijn boek officieel gepresenteerd werd hield Ben van Hamond een boeiende lezing over '80 jaar le Sage ten Broekstraat'. Precies acht decennia geleden kwamen de eerste bewoners hier te wonen. Van Hamond is persoonlijk betrokken; zijn ouders zijn in de Theresiakerk getrouwd en hijzelf is, evenals zijn 10 broertjes en zusjes, in de straat geboren.

Mooie portretten en familiegeschiedenissen passeren de revue, maar ook het verhaal van de hele wijk en stad krijgt aandacht. Met in het midden van Theresia nog een laatste stukje landbouwgrond (de zogenaamde Havenvelden) verloopt de aanleg niet helemaal zonder problemen.

De ondernemende Janus de Bruijn slaagt er weliswaar in veel huizen te bouwen, maar aangrenzend blijft het land van Boer Maas nog een flinke tijd een obstakel. Dit overigens tot vreugde van de jeugd, want speelplekken zijn er daardoor wel voldoende. De nieuwe bewoners zijn toen én nu soms van buiten Tilburg afkomstig. In de beginperiode zorgen met name het spoorwegpersoneel en de gevolgen van de Eerste Wereldoorlog voor nieuwe aanwas. Al blijft de economische verbondenheid met de directe leefomgeving groot. Want veel andere bewoners komen uit de omliggende parochies.

Er is veel doorzettingsvermogen nodig geweest bij het onderzoek voor zijn boek. Bergen literatuur en diverse bronnen zoals bevolkingsregisters, woningkaarten en adresboeken zijn doorgespit. En ook de talrijke interviews hebben waardevolle informatie opgeleverd. Vanzelfsprekend is er in de publicatie ook aandacht voor de minder voorspoedige tijden. De granaatinslag in oktober 1944, op de dag voor bevrijding. De jaren daarvoor en de bijzonder slechte reputatie van NSB-politieman Gerrits. En natuurlijk de fabriekssluitingen in de naoorlogse jaren. Een aantal wijkbewoners kiest hierdoor voor emigratie en veruult Theresia voor Noord-Amerika of Australië. Vandaar ook dat het boek ook daar al een aantal keren besteld is.

Meer info: benendiny@hotmail.com of tel: 06-26030502

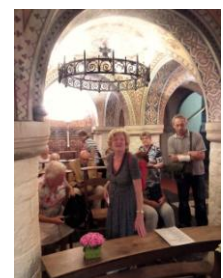
Terugblik busexcursie Bornem en Middelheim op 30 augustus.

Veertig personen vertrokken om half negen met Tylcars richting Antwerpen. Een gezond vruchtensapje met cake met vruchten werden in de bus geserveerd en rond tien uur kwamen we bij het romantische kasteel aan. Het gezelschap werd in twee groepen verdeeld en zo werd de, door de graaf gekoesterde koets- en rijtuigverzameling bekeken met uitleg van een kundige gids. Daarna volgde het kasteel met zijn mooie kamers, inventaris en de persoonlijke geschiedenis van de graaf.

Daarop volgde nog een gezamenlijke uitleg over de omgeving van het kasteel met zijn afgesloten Scheldearmen. Daar verscheen ook de graaf zelf ten tonele en hij signeerde op verzoek de gekochte boekjes van het kasteel. Heel leuk was het ook dat hij met de groep op de foto ging voor zijn kasteel.

In Bornem was er een korte pauze en omdat de kosteres net bij de kerk langs kwam, konden we de kerk met haar crypte bezoeken; de moeite waard. Na de lunch werd het beeldenpark van Middelheim bezocht met beelden van Rodin, Moore en Ai Weiwei en vele anderen. Bekende en onbekende, oude en moderne en vaak verrassende creaties. Het weer was intussen ook heel zonnig geworden. Na een consumptie in het park volgde de bustocht naar een prima diner in Made. Iedereen was enthousiast over deze, voortreffelijk door Jan en Marianne Sikkers georganiseerde reis.

Ooit in de Tilburgse textiel gewerkt of belangstelling voor ons textielverleden?

Het Regionaal Archief Tilburg zoekt deelnemers voor een typisch Tilburgs project. De stad stond rond de jaren '70 vol met textielfabrieken.

Welke waren dat en welke bijzondere verhalen horen daarbij? Het archief wil een paar eeuwen textielgeschiedenis in kaart brengen en zoekt enthousiaste mensen om daarbij te helpen.

De textielindustrie in Tilburg is een ruim begrip. Wie een inventarisatie maakt van alle textiel-gerelateerde fabrieken uit de 19e, 20e en 21e eeuw, komt op een aantal van zo'n vijf- à zeshonderd. Tot nu toe bestaat er geen (digitaal) totaaloverzicht van alle textielproductiebedrijven in die periode.

Regionaal Archief Tilburg heeft de wens dit overzicht te maken samen met een groep van circa 30 onderzoekers. Het resultaat zal zijn dat alle textielproductiebedrijven uit die periode beschreven zijn in de [Tilburg Wiki](#) en, waar mogelijk, gekoppeld zijn aan het [Geheugen van Tilburg](#) en [Tilburg op de Kaart](#). Géén gedrukte publicatie, maar een digitale weergave van het resultaat, toegankelijk voor iedereen. Door het inventariseren van de productiebedrijven, het herordenen van bestaande kennis en het onderzoeken van nieuwe feiten, zal een nieuw overzicht ontstaan. Het streven is om dit project eind maart 2016 af te ronden.

Geïnteresseerden kunnen zich tot en met 28 oktober melden bij Petra Robben, projectleider van het archief (petra.robben@mommerskwartier.nl). De deelnemers worden begeleid vanuit het archief en ontmoeten elkaar tijdens een paar bijeenkomsten. Van de deelnemers wordt verwacht dat ze:

- Interesse hebben in de Tilburgse textielindustrie
- Basisvaardigheid hebben in het doen archiefonderzoek, zowel digitaal als in papieren collecties (onder begeleiding van het archief)
- Zin en tijd hebben om van november 2015 tot en met maart 2016 intensief onderzoek te doen in archieven in Tilburg en eventueel bij het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) in Den Bosch (evt. onder begeleiding)
- De gevonden gegevens digitaal verwerken

Middagexcursie naar middeleeuwse boerderij in vlijmen.

Wij bieden u een historisch interessante en leerzame uitstap aan naar de boerderij van Marie van de Middelhaai aan de Nassaudwarsstraat in Vlijmen.

In tegenstelling tot verschillende andere te bezichtigen oude boerderijen in ons Brabant, is deze boerenhoeve iets bijzonders, zowel wat de ligging als de indeling betreft, alsook wat u tijdens de rondleiding en naderhand wordt aangeboden.

Kijk maar eens op <http://www.everyoneweb.com/middelhaai>

Op vrijdag 30 oktober 2015 om 13.45 uur vertrekken wij met EIGEN AUTO'S vanaf Boerke Mutsaers. De rondleiding begint om 14.30 uur. Er wordt een kop thee of koffie geserveerd met een snee zgn. arrekescake. Na de rondleiding is er nog een concert van eigengemaakte liedjes bij de kachel. Om ca. 17.30 uur zijn wij weer terug bij Boerke Mutsaers. Wilt u mee? Meldt u dan aan door € 10,- per persoon over te maken (vóór 24 oktober 2015) naar bankrekening NL 85 INGB 0002920712 van heemkundekring Tilburg en vermeld of u de auto meebrengt.

Het wordt een ouderwets gezellige en vormende middag daar in Vlijmen. Jan Sikkers.

Studiedag 'De vroege middeleeuwen in Brabant'

Op zondag 8 november is er een studiedag in Oirschot van het N.B. Archeologisch Genootschap, met zes verschillende lezingen.

Zie : <http://www.nbag.nl/08-11-2015.pdf>

Monumentenberichten.

Op 28 aug vond er een actiedag plaats rondom het Stadhuis. Met bouwhekken, linten en milieuvriendelijke kalklijnen werd de uitbreiding van de nieuwe plannen duidelijk gemaakt. Aan alle kanten worden de rooilijnen uitgebreid, en die rooilijnen moeten in dit geval letterlijk worden genomen, 41 bomen zouden geroid moeten worden voor deze uitbreiding. Een bewoonster van de Katterug schrok erg van haar toekomstig uitzicht, ze wist niets van de plannen. Ook een marktkoopman kwam er achter dat zijn toekomstige plaats er niet meer zou zijn. Het was een goede actie die de bevolking duidelijk moet maken dat er omdat er winkels in het Stadhuis zullen komen het Stadhuis veel groter zou worden en de openbare ruimte er omheen grotendeels zou verdwijnen en ook alle bomen. Ook zal van de monumentale waarde van het stadskantoor 1 weinig meer overblijven, het wordt gestript tot het beton.

Op 14 september waren er 15 sprekers in de raadscommissie, die allemaal, slechts een uitgezonderd, verschillende argumenten gaven tegen de nieuwe plannen. Maar het coalitieakkoord was heilig. Dat bleek bij de raadsvergadering van 21 september toen geen enkel compromisvoorstel het haalde. Als laatste redmiddel werd een referendum aangekondigd. Hiervoor zijn op een termijn van 6 weken 8500 handtekeningen nodig. Daarna zal voor het raadgevend referendum nog voldoende opkomst moeten zijn om het geldig te laten zijn. Een hele klus die hopelijk door velen ondersteunt zal gaan worden. Het laatste redmiddel om de onzalige nieuwe plannen tegen te houden.

Lezingen op : 15/10 19/11 wo. 16/12 !!

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan

Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712

Heemkundekring Tilburg Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 9, november 2015

Vooruitblik op de Tilburgse muziekgeschiedenis & het Koninklijk Tilburgs Mannenkoor Sint Caecilia.

Op donderdag 19 november geven Petra Robben en Sander van Bladel een lezing over de Tilburgse muziekgeschiedenis & het Koninklijk Tilburgs Mannenkoor Sint Caecilia. Sander van Bladel is historicus en bestuurslid van onze kring. Hij schrijft een boek dat gaat verschijnen in 2017 bij het 140-jarig bestaan van het KTM Sint Caecilia. Het boek komt er op initiatief van het koor. Petra Robben levert een bijdrage aan de inhoud van dit boek. In het kader van haar studie Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit deed zij onderzoek naar het begrip civil society en het verenigingsleven in de periode 1750-1900. Zij beschreef daartoe het muziekleven in Tilburg in diezelfde periode. Petra is projectleider bij het Stadsmuseum Tilburg en het Regionaal Archief Tilburg. De historie van Sint Caecilia wordt geschetst alsmede het culturele leven aan het eind van de 19de en in de 20ste eeuw. Petra Robben vertelt voor de pauze over het muzikale verenigingsleven. Welk ander Brabants koor heeft bovendien een zanger voortgebracht die het tot de Berlijnse opera heeft geschopt? Deze vereniging kan zich beroepen op een unieke ontstaansgeschiedenis, en weet tegelijkertijd die geschiedenis een betekenis te geven voor het heden. Sander van Bladel doet na de pauze met name de beginperiode van Sint Caecilia uit de doeken. Het koor is niet stil blijven staan maar is zich, zoals een koninklijk gezelschap het betaamt, blijven ontwikkelen.

In tijdschrift TILBURG was eerder dit jaar een artikel van Petra Robben te lezen over dit onderwerp. In het decembernummer zal een van de eerste hoofdstukken uit het boek van Sander van Bladel worden voorgepubliceerd.

Terugblik op de lezing van Joost van Hest op 15 oktober "Geschiedenis van de Goirkese kerk"

Vier jaar geleden schreef Joost van Hest een boek over de Heikese kerk en 800 jaar Tilburgse parochiegeschiedenis. Zijn tweede boek is vooral geschreven vanuit de optiek om gebouw en inventaris van de Goirkese kerk centraal te stellen.

Door die rijke inventaris weerspiegelt het gebouw aan de Goirkestraat de historische ontwikkelingen in Tilburg en daarbuiten.

De auteur (Tilburg, 1962) is kunsthistoricus en monumentendeskundige.

In juni werd het boek, waarvoor hij vele jaren onderzoek heeft verricht, in de kerk gepresenteerd.

De Goirkese kerk geldt als een opmerkelijk vroeg voorbeeld van een neogotische waterstaatskerk. Het is een van de eerste kerkgebouwen die in deze stijl in Nederland zijn gebouwd. Na bijna een eeuw dienst te hebben gedaan wordt de kerk in de jaren 1937-1938 grondig verbouwd.

Hoezeer de Goirkese kerk in de loop van de tijd ook veranderde, wat bleef is de indrukwekkende inventaris. Bij de koorvernieuwing verdween het hier aanwezige oorspronkelijke meubilair, maar in het schip bleven de beelden en andere historische elementen behouden. En hoezeer de veelkleurige beschildering van het interieur ook in verval raakte, uiteindelijk werd ze zorgvuldig gerestaureerd. In hun tijd vooraanstaande kunstenaars en werkplaatsen leverden de kerkinventaris. Veel werken zijn geschonken, vaak bij een huwelijks- of priesterjubiläum. Het waren onder meer fabrikanten die schenkingen deden, maar tegelijk droegen ook parochianen met een lagere sociale status en parochiële verenigingen een steentje bij. Verder zijn enkele stukken uit de schuurkerk hergebruikt. Met dank aan Joost van Hest weten we nu meer over de ontwikkelingen die de Goirkese kerk in zo'n 175 jaar heeft meegemaakt. Van de monumentalisering ingezet door Van der Vens opvolger Bots tot de grootschalige kerkvernieuwing onder pastoor Sprengers. En niet te vergeten over het moeizame proces op weg naar behoud en herstel. Want uiteindelijk bleek het mogelijk te zijn de kerk niet alleen te behouden, maar tegelijk in functie te laten blijven.

Joost van Hest, 'O, prachtig huis !'.

De Goirkese kerk in Tilburg: geschiedenis, gebouw en inventaris (Tilburg, SBTC 2015), 128 blz., ISBN 978-90-74418-20-1. Tilburgse Historische Reeks deel 19, € 16,95.

Terugblik bezoek oude boerderij in Vlijmen op 30 oktober

Een kleine 20 leden met aanhang zijn op vrijdag op bezoek geweest bij een boerderij in Vlijmen, die in 2011 is uitgeroepen tot mooiste boerderij van Brabant. We werden warm ontvangen door Marie en tante An, beiden gekleed in kostuums uit het jaar 1890. Deze boerderij stamt uit 1650, is in 1890 gerenoveerd. Ons werd het alledaagse leven rond 1890 uitgebreid verteld aan de hand van de ontwikkelingen van ondergoed, uitleg over de materialen waaruit de boerderij is opgebouwd, over welke dieren er in de stal stonden, waar de meiden en jongens die meehielpen geslapen hebben, hoe de was werd gedaan, hoe het huis verwarmd werd, wat er allemaal werd

verbouwd en ingemaakt, kortom het hele leven kwam voorbij. Na een kop koffie met arrekenscake pakte Marie haar gitaar en begon eigen geschreven liedjes te zingen en aan het eind zelfs een liedje over het maken van de arrekenscake met daarbij een komische demonstratie van tante An. Het was een interessante en door het enthousiasme van Marie vooral heel gezellige middag.

Uitreiking Dialectprijs woensdag 18 november in MIDI-Heuvelring

Tijdens een feestelijke bijeenkomst staan de Brabantse dialecten centraal.

Inloop vanaf 19.00 uur. Om 20.00 aanvang programma met diverse artiesten

21.30 Prijsuitreiking Dialectprijs van Noord-Brabant 2015

22.00 Toost op de winnaar met een hapje en een drankje

Meld u aan en ontvang uw toegangsbewijs voor de avond. Wel vragen wij u om een donatie: doneer uw mooiste woord of zegswijze in het dialect en stuur dit woord of zegswijze met uw gegevens aan info@erfgoedbrabant.nl

o.v.v. Dialectprijs en het aantal mensen waarmee u onze gast wilt zijn op deze avond. Toegang is gratis. Presentator Frank van Pamelen.

Bevrijding van Tilburg op 27 oktober; De bloemlegging 2015.

Ook dit jaar was het bestuur weer aanwezig bij de herdenkingen.
's Morgens op de begraafplaats aan de Gilzerbaan (oorlogsgraven) werden enkele gevallen gememoreerd, die omgekomen zijn toen hun vliegtuig neergestort was in de buurt van Dongen.

Henk Veltmeijer heeft hier bloemen gelegd.

's Avonds bij de herdenking bij het Schotse beeld was het goed om te zien hoe kinderen ook hun rol vervulden bij de herdenking.

Ook de begeleiding door de Dutch Pipes en Drums was indrukwekkend.

Ook hier heeft de voorzitter bloemen gelegd.

Onze kring was nauw betrokken bij de oprichting van dit standbeeld. Er is nog steeds een dvd te koop over de bevrijding van Tilburg. (bij bestuur € 10,-)

Op de Koffie bij Heemkundekring Tilborch.

Heeft u **zaterdag 14 november** vanaf 10.00u tot 12.30u in uw agenda staan?

Niet vergeten uw verzameling mee te brengen.

De koffie staat klaar.

Komt u ook op de koffie op 12 december? Lever Uw driekoningenspulletjes of foto 's aan voor de tentoonstelling in de Bibliotheek op het Koningsplein.

Kijkt u ook eens op onze website bij Driekoningen 2015-2016: www.heemkundekringtilburg.nl

Vooraankondiging: Driekoningenexcursie op dinsdag **29 december** 2015.

Ook dit jaar gaan we weer samen op Driekoningenexcursie!

De reis gaat naar het religieus erfgoed en de prachtige Napolitaanse kerststal met de koningen in het Catharijneconvent in Utrecht.

Joost van Hest liet ons in zijn oktoberlezing al van het schitterende convent genieten.

We vertrekken rond half tien. Meer informatie volgt.

Opgeven voor **20 december** door het overmaken van 25 euro op rekeningnummer:

NL85INGB0002920712 t.n.v. Heemkundekring Tilborch te Tilburg. Vermelden: 3K-Excursie.

U betaalt 25 euro voor de busreis en de rondleiding. Het entree betaalt u zelf of is gratis als u een museumkaart heeft.

De excursie gaat door bij 25 aanmeldingen op 20 december 2015.

Monumenten

Referendum. In de gemeenteraadsvergadering van 2 nov is besloten dat het raadgevend referendum over het stadhuis door gaat. Het bestuur doet hierbij het verzoek aan onze leden om ons te helpen de resterende 4500 handtekeningen voor de ondersteuning van dit verzoek te verzamelen. Degenen die ons hierbij willen helpen graag melden bij het bestuur.

Bezwaar huizen Kazernehof 76. De Heemkundekring heeft zijn zienswijze bekend gemaakt over de bouwplannen om op Kazernehof 76 14 grondgebonden woningen te gaan bouwen. Hierdoor zouden het gebouw, de voormalige paardenstallen van de Lancierskazerne van koning Willem II teveel aangetast gaan worden. Het is een van de weinige stallen van de cavalerie die nog over zijn in Nederland. Ook de rijksdienst had hier bezwaar tegen.

Pater Poels onthult een gedenkplaat en de oude haan van Huize Nazareth.

Op zaterdagmiddag 31-10-2015 onthulde Pater Poels de gedenkplaat met weerhaan (stond ooit op de gesloopte kapel van Huize Nazareth) als herinnering aan Riet van Beurden en anderen die gestreden hebben voor het behoud van Huize Nazareth.

Ook onze Heemkundekring heeft hier zijn steentje aan bijgedragen. Rond 1990 waren er plannen om Urban Villa's te bouwen aan de rand van het stadspark Oude Dijk, Huize Nazareth zou gesloopt gaan worden.

Als Pater Poels na zijn nachtelijke tocht om brood uit te delen nog bij Riet van Beurden langs ging voor een kop koffie, was ze vaak in het Stadspark te vinden. Daar zocht ze zwervers en alcohol- en drugverslaafden op om die op de goede weg te houden. Heel mooi dus dat Pater Poels de oude haan onthulde en de gedenkplaat met daarop haar oproep '*Verdorie, koester onze historie*' als blijvende herinnering aan Riet van Beurden.

Opening popuptheater "Le Vieux Port" op maandag 16 november.

Stadsgids Gerard Otten neemt u terug naar 't Tilburg van vroeger en nu en dan met name het centrum van onze stad. De Koningswaai, de Chicagobioscoop, de Metropoolschouwburg, het badhuis, het oude stadhuis en Kees de Sloper.

De presentatie start om 20 uur en duurt inclusief pauze tot 22 uur. Kosten € 7,50 p.p.

Reserveren is noodzakelijk. Stuur een e-mail naar: info@bijonsintilburg.nl of

bel 's avonds naar 013-4686670. Betalen kunt u op de avond zelf.

Adres: Luka Decoraties aan de Piushaven 27-01 (bij café Burgemeester Jansen)

Cadeau met Sint of Kerst

Om familie, vrienden en kennissen met Sint of Kerst te verrassen. Bel Ad van Eijck voor een HKK-MoNumenten-boekje : 013-5435960. Of stuur hem een mailtje:

advaneijck@hotmail.com

Prijs € 10,- bij het zelf afmalen.

Lezingen op :

19/11

wo. 16/12 !!

Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712 Heemkundekring Tilburg Tilburg

Actum Tilliburgis

Mededelingenblad van Heemkundekring 'Tilborch'

Secretariaat: Acaciastraat 19; 5038 HE Tilburg
Redactie: kense@home.nl; 5353877
www.heemkundekringtilburg.nl

Schepenzegel uit 1453

Jaargang 46, nummer 10, december 2015

Vooruitblik op de kerstviering op WOENSDAG-avond 16 december om 20.00 uur in het RAT met medewerking van de MUZIEKGROEP ELCKERLYC- SPEELLIEDEN.

Omdat het RAT op donderdagavond helaas bezet was zal onze ledenavond dit jaar eenmalig op woensdagavond gehouden worden. De muziekgroep Elckerlyc, die al dertig jaar bestaat, zal voor ons een optreden verzorgen in de kerstsfeer. Er wordt stemmige muziek gespeeld en verhalen verteld. Ze treden op in klederdracht zoals u die kunt bewonderen op schilderijen van Pieter Breughel. Ook spelen ze op oude instrumenten zoals doedelzak, draailier, hobo, klarinet, gitaar, accordeon, blokfluit, cello, cornet, harmonica en trom. Het zal een sfeervolle avond gaan worden.

Terugblik op de lezing over de Tilburgse muziekgeschiedenis & het Koninklijk Tilburgs Mannenkoor Sint Caecilia.

Het is maar zelden dat er twee lezingen op een avond plaatsvinden bij HKK Tilborch. Op donderdag 19 november stonden de Tilburgse muziekverenigingen centraal en Mannenkoor Sint Caecilia in het bijzonder.

Voor de pauze vertelde **Petra Robben** over het begin van de muziekverenigingen met een Collegium Musicum, een Collegie en een eerste Harmonie. In de jaren 1840 volgden drie muziekverenigingen elkaar in rap tempo op: De Philharmonie, de Nieuwe Harmonie en Souvenir des Montagnards. Door stadsuitbreidingen kwamen er muziekverenigingen in Korvel met L'Echo des Montagnes, Goirkes Orpheus en in de Koningswei Oefening en Ontspanning. Tot aan die tijd had de R.K. kerk nog weinig invloed op het Tilburgse muziekleven. Pas in 1877 kreeg de eerste muziekvereniging een katholieke signatuur: Sint Caecilia.

Sander van Bladel nam na de pauze het stokje over en vertelde over deze vereniging die toen en nu nog steeds voor mannen is bedoeld. Caecilia was een samenvoeging van diverse verenigingen en was een onderafdeling van de Zoeavenbroederschap Fidei et Virtuti. St. Caecilia kreeg enkele bijzonder gekwalificeerde dirigenten, waaronder W.J. Reijniers. Het Tilburgse Mannenkoor neemt

nog steeds een bijzondere plaats in in het Tilburgse muziekleven. In het voorjaar van 2015 vond er een concert plaats in het kader van zeventig jaar bevrijding.

Bij de lezingenavond waren zo'n vijftig leden aanwezig, maar speciaal voor de lezing van Sander van Bladel waren er tien leden van het Mannenkoor St. Caecilia. Tijdens de pauze werden er enkele liederen gezongen. Een bijzondere lezingenavond met deze muzikale opluistering!

De eerste 'Koffietijd' op 14 november

Afgelopen zaterdag, 14 november, heeft de eerste "Koffietijd" van de Heemkundekring plaatsgevonden in het Regionaal Archief Tilburg. Het was, onder leiding van ons bestuurslid Els Snels, een zeer geslaagde gezellige bijeenkomst die goed bezocht werd door onze leden en waar enkele leden hun (heemkundige) verzameling toonden en, onder het genot van een kopje koffie/thee, honderduit vertelden over hun hobby. Het was een komen en gaan van leden.

Verder maakte men gebruik van de mogelijkheid om elkaar beter te leren kennen.

De volgende "Koffietijd" zal plaatsvinden op 12 December en het Driekoningenfeest als thema hebben: wie brengt er driekoningenspulletjes mee voor de tentoonstelling?

Maar men kan ook gewoon even binnenwippen voor een kop koffie of thee en tegelijkertijd nader kennis maken met het bestuur en andere leden van de kring. Na dit succes zijn wij van plan om regelmatig een "Koffietijd" te organiseren.

Het bestuur hoopt hiermee een beter verenigingsgevoel en grotere verbondenheid te bevorderen. U allen bent allen van harte welkom.

De data zullen bekend worden gesteld in het AT en op onze website.

Extra parkeergelegenheid op de lezingenavonden !

Het bestuur heeft de directie van het bedrijf "Aces Direct", voor een deel gevestigd aan de Sint Jozefstraat 137, bereid gevonden om de bezoekers van onze lezingen op de 3^e donderdag van de maand, gratis gebruik te laten maken van hun parkeerplaats. Op die parkeerplaats is ruimte voor 20 auto's. Het bestuur wordt belast met de toegangsregeling van de parkeerplaats. Afgesproken is dat de poort van de parkeerplaats is geopend van 19.30 tot 20.00 uur en direct na de lezing. Verder kan men, in die tussentijd, niet op of van de parkeerplaats zonder dat een van onze bestuursleden daarbij aanwezig is. Er zal een bord met het opschrift "Parkeren alleen leden HKK" aan het hek van Sint Jozefstraat 137 worden gehangen. De parkeerplaats ligt recht tegenover de ingang van het RAT. Wij vragen jullie wel om te blijven carpoolen en wat is er op tegen om lekker gezond met de fiets te blijven komen? Zo kunnen onze oudere leden toch dichtbij het RAT parkeren. Wij hopen zo een van de grootste knelpunten, met betrekking tot onze inhuizing bij het RAT, te hebben opgelost. Aanstaande woensdag 16 december dus ook!

De Driekoningen Werkgroep Midden Brabant van Heemkundekring Tilborch nodigt u allen uit in de maanden december 2015 en januari 2016.

Zet in uw agenda! Kom mee genieten!

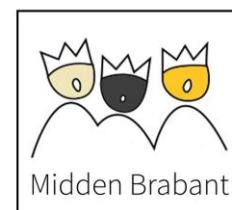
DECEMBER 2015

***Van 10 december 2015 tot en met 6 januari 2016:**

Driekoningententoonstelling in De Bibliotheek
Tilburg Centrum, Koningsplein.

***Zaterdag 12 december : Gezellig op de Koffie bij Heemkundekring
Tilborch**

In het Regionaal Archief Tilburg van 10.00u-12.30u.

Als u driekoningenspulletjes- of foto 's heeft, brengt u die dan mee voor de tentoonstelling in de bibliotheek? Gewoon een bakske komen drinken is ook al gezellig.

***Zondag 13 december : Kerstmarkt in de Hasseltse Kapel .**

***Dinsdag 29 december: GA MEE! Driekoningenexcursie naar Catharijneconvent in Utrecht.**

Vertrek op dinsdag 29 december om 10.00u bij Boerke Mutsaers.

Rond 11.15u zijn we in Utrecht.

Om 13.30u is er in het museum de gereserveerde rondleiding van een uur.

Rond 17.00u zijn we weer terug in Tilburg.

De kosten zijn 25 euro per persoon voor de busreis en de rondleiding.

Entree van het museum is gratis met een museumkaart of u betaalt de entreprijs zelf bij de kassa.

U zorgt zelf voor uw "natje en droogje". Er is rekening gehouden met eigen tijdinfilling in Utrecht.

Opgeven voor 20 december 2015 door 25 euro te storten op rekeningnummer:

NL85 INGB 0002920712 t.n.v. Heemkundekring Tilborch en vermelding 3K-Excursie, naam, adres en email. De excursie gaat door bij 25 deelnemers op 20 december 2015.

JANUARI 2016

***Zaterdag 2 januari: Driekoningen Stadswandeling**

Start 13.00u bij de Heikesse Kerk. Kosten zijn 3 euro per persoon.

***Zondag 3 januari om 10.30u: Driekoningenlezing**

Paul Spapens in de Hasseltse Kapel .

***Zondag 3 januari van 13.00uu-17.00: Driekoningenmiddag voor jong en oud in Wijkcentrum 't Sant, Beneluxlaan Tilburg.**

*De middag start en eindigt met Kinderkoorschool ZI-ZO en de Elckerlyc Speellieden.

*Workshops waarin kronen en lampionnen worden gemaakt, platen gekleurd, liedjes geleerd.

*Sprakmakende film "Waar de Sterre bleef stille staan.." en bewonderen van Driekoningenkaarten.

*Leren maken van Centenpotje of Zingzakske.

*Hoe Iconen worden geschilderd.

*Lezing Belgische gast en voorlezen voor de jongsten .

En dan 6 januari 2016!

Gezellig om driekoningenliedjes te zingen, naar de liedjes te luisteren of mee te zingen in de diverse zanglocaties die staan onder de knop -Driekoningen Zingen- op de site van de heemkundekring.

Voor alle informatie: "Driekoningen" op onze website www.heemkundekringtilburg.nl

Driekoningenwandeling op zaterdag 2 januari

Het Driekoningenzingen is een lange traditie in Tilburg. Elk jaar worden er door de 3K-werkgroep nieuwe activiteiten ondernomen om het onder de aandacht van de mensen te houden. We bezoeken daarvoor een aantal stallen tijdens de wandeling en hoort u over het ontstaan en de traditie.

De wandeling start op 2 januari voor de Heikesse kerk om 13.00 uur en eindigt bij de stal aan de Heuvelring. Deelnemen kost € 3,-. Kinderen tot 12 jaar mogen gratis mee.

Aanmelden is niet verplicht, maar zeer gewenst: 013- 4685413

of stuur een mail naar w-franken@home.nl

! Werven handtekeningen raadgevend referendum Stads Kantoor !

Na een redelijk positief weekend m.b.t. het werven van handtekeningen staat de actiegroep referendum Stads Kantoor nu voor de opgave nog vol door te pakken in de poging om minimaal 8400 geldige verklaringen, omtrent het raadgevend referendum Stads Kantoor, aan te leveren bij de gemeente. Op 15 december 2015 moeten de 8400 handtekeningen binnen zijn. Zoals jullie in de krant of andere persorganen hebben kunnen lezen zijn ze de 6000-grens gepasseerd. Ze hebben dus nog wat te doen. Wij willen de actiegroep graag helpen en verzoeken jullie om een steentje bij te dragen. Je kunt hiertoe, per e-mail of telefonisch, contact opnemen met onze voorzitter. Verder verzoek wij vrijwilligers een schrijfbordje of multomap en een pen mee te brengen als je komt helpen. Zonder deze hulpmiddelen is het moeilijk werven. Als je zelf geen lege formulieren hebt, dan kun je deze tijdens winkeltijden altijd ophalen bij Frans van Aarle aan de Korvelseweg 255 of bij het dagelijks bestuur van onze kring. Bijgevoegd is een formulier dat ingevuld of gekopieerd kan worden.

Het bestuur.

Het formulier is op onze site (onder actueel) te downloaden, klik hier op het woord 'download' en wacht een halve minuut.

Nieuw: 'Heuvelstraat in beeld', samen met onze Heemkundekring

Jan van Oevelen was, na 2,5 jaar zwoegen, een tijd bang dat al het werk voor niets was geweest. Maar het boek over de verborgen schoonheid van de Heuvelstraat verscheen toch. Eind vorige maand om precies te zijn, met stukken van Tilburg die bijna niemand ziet.

Voor het boek legde fotograaf Jan van Oevelen de 141 gevels van de Heuvelstraat vast, 'een monsterklus'. De Tilburger was maanden in de weer met het project. Hij werkt onbezoldigd, 'om de stad iets terug te geven'. Het mislukte in eerste instantie grandioos om de financiële middelen bij elkaar te krijgen voor deze uitgave. "Een, zachtjes gezegd, teleurstellende ervaring. Maar tijdens de voorinschrijving werden er al 600 verkocht. Het boek verschijnt in een oplage van 750 stuks, de rest komt bij boekhandels Gianotten Mutsaers en Livius te liggen."

Tot slot, de dialectprijs

Woensdag 18 november j.l. was er in het Midi-theater een prijsuitreiking van de Dialectprijs van Noord-Brabant. Een onderdeel hiervan was een quiz.

Deze stond ook in het teken van dialectkennis. Jan Sikkers kreeg het voor elkaar deze quiz te winnen. Proficiat Jan. Houd deze kennis vast, ja probeer hem zelfs uit te breiden.

Lezing op :	<u>Op woensdag 16/12 !!</u>
2016:	21/1, 18/2, 17/3, 21/4, 19/5, 16/6, en 15/9, 20/10, 17/11, 15/12 Bij Regionaal Archief Tilburg, Kazernehof 75; aanvang 20 uur.

Wilt u AT niet meer thuis per e-mail ontvangen, stuur dan s.v.p. een e-mail bericht aan Kense@home.nl

Voor zowel deze A.T. als voor voorgaande nummers kunt u terecht op de website

www.heemkundekringtilburg.nl

Rekeningnummer van de Heemkundekring: 2920712 Heemkundekring Tilburg Tilburg